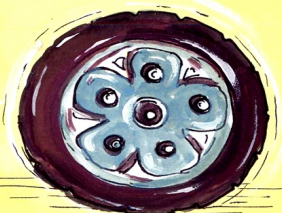
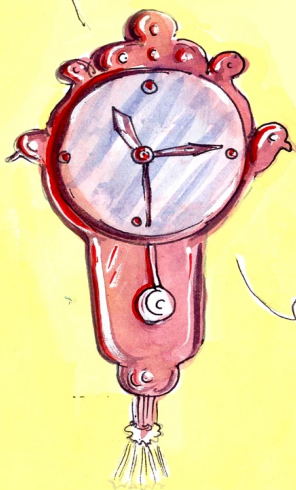
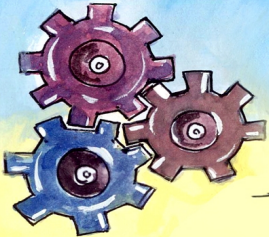

జూలై 2016
పెద్ద చింతపండు సభాకాంక్షలతో

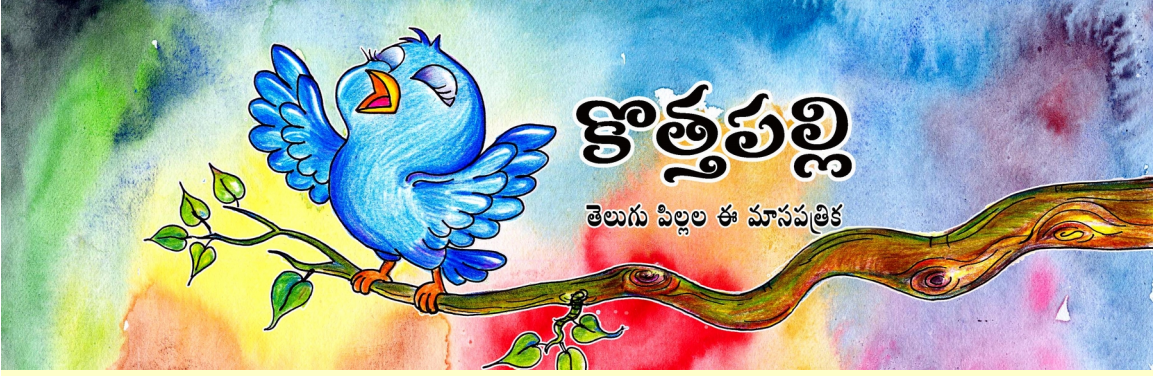

కొత్తపల్లి

తెలుగు పిల్లల ఈ మాసపత్రిక వెల రూ.25/-

Adavi™

సంపుటి: 2 సంచిక: 1

పుటలు: 68

విడి ప్రతి వెల: 25

ఫిబ్రవరి 2016

ఇంటర్నెట్లో ఈ పుస్తకాన్ని వివిధ ఫార్మాటుల్లో ఉచితంగా చదవవచ్చు, డౌన్లోడ్ చేసుకోవచ్చు, అవసరమనిపిస్తే మీ వాణిజ్యేతర కార్యక్రమాలకోసం మీ అంతట మీరే దీన్ని ముద్రించుకోవచ్చు!

సందర్శించండి: <http://kottapalli.in/2016/02/welcome>

లైసెన్సు వివరాలు: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Editor: Narayana Sarma

Owned, Printed and Published by:

Kottapalli Prachuranalu,
1-127/A, Near MRO Office,
Chennekothapalli,
Ananthapuramu District
Andhra Pradesh-515101
Website: <http://kottapalli.in>
Email: team@kottapalli.in
Phone: 7702877670

Printed at:

Mudrica Offset Printers,
Sanyasi Raju street,
Gandhi Nagar,
Vijayawada,
Andhrapradesh
Phone: 08662579129

RNI Registration No: APTEL/2014/62705

Postal Registration No: HDP/008/2015-17

సంపాదకులు: నారాయణ శర్మ

గౌరవ సలహాదారు: యు. సుబ్బరాజు

ప్రచురణ:

కొత్తపల్లి ప్రచురణలు, చెన్నైకొత్తపల్లి

యాజమాన్యం:

సత్య - ఫౌండేషన్ ఫర్ ఎ హెల్థీ సొసైటీ, చెన్నూరు.

చిత్రాలు:

అడవి రాముడు: 9491870753

వెబ్సైటు నిర్వహణ:

ఆనంద్, లక్ష్మి

వాణిజ్యం, మార్కెటింగు:

కె. మల్లికార్జున: 9000453887

విషయ సూచిక

కొత్త బేతాళం

పీడంతకం...కొత్తపల్లి...

4

పిల్లలు రాసిన కథలు

స్నేహం విలువ.. ఆశ...

10

ఆప్యాయత... హిమశ్రీ..

13

తెలివి... అహ్మద్...

16

వేషంగొప్ప... ప్రీతి...

19

పెద్దలు రాసిన కథలు

గర్వభంగం...మల్లికార్జున...

23

కనువిప్పు... వియోగి...

27

దేవుని సహాయం... ఆదూరి హైమవతి..

35

విచారం... నారాయణ...

39

అనువాద కథలు

జనని-జన్మభూమి...

41

క్రూరజంతువుల కథ...

49

కవితలు-పద్యాలు

గ్రద్ద-పావురం...జగదీశ్...

55

తప్పు నాది కాదు... నండూరి వారు...

59

దేశమును ప్రేమించుమన్నా... గురజాడ...

60

అపీ-ఇపీ

పదరంగం...

62

పదాలను కనుక్కోండి...

63

తెలుసుకుందాం...

64

బొమ్మకు కథ రాయండి...

66

ముఖ చిత్రం: “విజ్ఞానాభివృద్ధి”

చిత్రకారుడు: సి. రాము

వీడాంతకం

కొత్త బేతాళం

రెట్టించిన ఉత్సాహంతో చెట్టెక్కి తనని భుజాన వేసుకొని చెట్టు దిగుతున్న విక్రంని చూసి నవ్వుతూ "చూడు విక్రమ్! ఈ ప్రపంచంలో ప్రతి అంశానికీ పార్శ్వాలు అనేకం ఉంటాయి. ప్రతి దానికీ మంచి కోణాలు ఉన్నట్లే చెడు కోణాలూ అనేకం ఉంటాయి. అయినా చాలా సార్లు మనకు తెలిసో తెలీకో గట్టి పట్టు పడుంటాం. 'మనమే కరెక్టు' అని అత్యుత్సాహంతో పోరాటం చేస్తుంటాం.

కానీ మానవుడి స్వార్థం చాలా వింతది! అనేక రోగాలకు మందులు కనుక్కున్నారు గానీ ఇప్పటి వరకూ ఈ స్వార్థానికి మాత్రం విరుగుడు ఎవ్వరూ కనుగొనలేకపోయారు. అంతవరకూ ఎందుకు, ఇప్పుడు వాస్తవాలుగా కనబడే సంఘటనల నేపథ్యంలో ఏనాటివో స్వార్థాలు కొల్లలుగా దాక్కుని ఉండొచ్చు- అవేవీ అర్థం కానప్పుడు మంచితనం కొద్దీ మనం చేపట్టే చర్యలన్నీ కేవలం ఉపరితలానికే పరిమితమవ్వచ్చు; లేదా మరేవో స్వార్థ-సంకుచిత శక్తుల చేతి ఆయుధాలుగా మారిపోనూ

పోవచ్చు. నావరకు నాకు నీ పరిస్థితి అదేనేమో అనిపించి, జాలి వేస్తున్నది. నిజానికి నీకు ఈ సిద్ధపు ఎవరో తెలీదు; నన్ను పట్టుకోవాలనుకోవటంలో అతనికున్న స్వార్థం ఏమిటో నీకు తెలీదు. అయినా ఇంతవరకూ వచ్చి, నన్ను క్రిందికి దిగమని పట్టు పడుతున్నావు. నీకోసం నేను క్రిందికి దిగి వస్తాను. నువ్వు నోరు విప్పనంత వరకూ నేను నీతో నడుస్తాను. ఆలోగా మరి నేను చెప్పే నిజం కథను ఒకదాన్ని నోరెత్తకుండా వినగలవేమో చూడు" అని ఇట్లా చెప్పసాగింది బేతాళం..

అనగా అనగా ఓ కలియుగంలో పీడాంతకం అనే ఓ దేశం ఉండేది. ఆ దేశంలో ఉండే జనాలందరిదీ ఒకే మతం. మత పెద్దలంతా కలిసి ఆ దేశం ఎట్లా ఉండాలో రాసుకున్నారు. వాళ్ల దేవుడి చలవ వల్ల వాళ్ల బ్రతుకులూ అమోఘంగా నడుస్తూ పోయాయి. ఆ దేశంలో చాలా ఇసుక ఉండేది. వాళ్ళు ఆ ఇసుకతో ఏం చేయచ్చో కనుక్కున్నారు. వాళ్ల దేశంలో చాలా ఎండ ఉండేది. వాళ్ళు ఆ ఎండకు తట్టుకోవటమే కాక, దాంతో ఇంకా ఏం చేయచ్చో కనుక్కున్నారు.

ఒకసారి మత పెద్దలంతా కలిసి దేవుడిని ప్రార్థించారు "దేవుడా! మాకు అంతులేని సంపద కావాలి" అని. దేవుడు వాళ్లకు కనబడకుండానే నవ్వి, "నాయనలారా! మానవులు అంతులేని సంపదల్ని తట్టుకునే సమయం ఇప్పుడైతే లేదు. అయినా మీరు అంతగా అడిగితే నేను ఇవ్వక తప్పదు కాబట్టి, ఇచ్చేస్తాను- కానీ దానివల్ల వచ్చే ఫలితాలకు బాధ్యత మీదే! తర్వాత నన్ను ఏమీ అనకండి" అని చెయ్యి ఇట్లా తిప్పేశాడు-

అంతే! ఆ దేశంలో ఎక్కడ పడితే అక్కడ అతి విలువైన బంగారు గనులు వెలిసాయి. ఎంత త్రవ్వినా కరిగిపోనన్ని నిల్వలు! ఆ దేశపు ప్రజలు వేలం వెర్రిగా ఆ గనుల మీద పడి, శక్తి కొద్దీ

త్రవ్వకోవటం మొదలుపెట్టారు.

అట్లా త్రవ్విన బంగారాన్ని మత పెద్దలు వేరే దేశాలవాళ్లకు కొద్ది కొద్దిగా అమ్మటం మొదలు పెట్టారు. వేరే దేశాల్లో ఈ బంగారం ఎంత ఉన్నదో గానీ, వాళ్లకు మటుకు వీళ్ల బంగారం చాలా నచ్చింది. 'మాకు కావాలంటే మాకు కావాలి' అని వేర్వేరు దేశాలవాళ్ళు పీడంతకం ముందు వరసలు కట్టి నిలబడటం ప్రారంభించారు.

పీడంతకం ప్రజలకు అది నిజంగా పండగే అయ్యింది. విదేశాలలో తయారయ్యే ఆహారాలూ, సరుకులూ, వస్తువులూ అన్నీ వరదల్లాగా పీడంతకం నిండా ప్రవహించాయి.

అవి వాళ్ళకు ఎంత చవకగా అనిపించాయంటే, వాళ్ళంతా వాటిని రెట్టింపు ధరలకు కొనుక్కోవటం మొదలు పెట్టారు!

దాంతో బాటే పీడంతకపు మత పెద్దలందరికీ విదేశాల్లో 'దగ్గరివాళ్ళు' తయారవ్వసాగారు. విదేశాల్లోని తమ స్నేహితులకు బంగారాన్ని తక్కువ రేటుకు అమ్మటం, తమకు దగ్గర కాని వాళ్లకు బంగారాన్ని ఎక్కువ ధరకు అమ్మటం- ఇట్లా మొదలు పెట్టారు కొందరు. ఆ సరికి పీడంతకం ప్రభుత్వం వాళ్ళూ మేలుకొని 'పీడంతకం బంగారు ధరల నియంత్రణ సంఘం' ఒకదాన్ని స్థాపించారు గానీ, అది ఏమంత గట్టిగా పనిచెయ్యలేదు.

మెల్లగా పీడంతకపు మత పెద్దల్లో గందరగోళం, అభిప్రాయ భేదాలూ నెలకొన్నాయి.

"ఈ రాజు మన రాజ్యానికి అనుకూలంగా ఉన్నట్లు లేదు- బంగారం రేట్లు తగ్గిస్తే మరింత

ఎక్కువ బంగారం అమ్ముకోవచ్చు!" అని కొందరు అనసాగారు. "రేట్లు మరింత పెంచాలి- మన బంగారం, మన ఇష్టం!" అని మరికొందరు అనటం మొదలుపెట్టారు.

పడమరన దూరంగా ఉన్న దేశాలవాళ్ళు కొందరు ఈ భేదాభిప్రాయాలకు ఆజ్ఞం పోశారు. ఒక వర్గపు మత పెద్దల్ని ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఎగద్రోశారు. మరోవైపునుండి పీడాంతకం ప్రభుత్వానికి వాళ్లను అణచివేయమంటూ తక్కువ ధరకు ఆయుధాలనూ సరఫరా చేశారు.

అట్లా పీడాంతకంలో అంతర్యుద్ధం ఒకటి మొదలైంది. బయటి దేశాల సహాయంతో రాజాగారిని అణచివేసిన తిరుగుబాటుదారులు పీడాంతకానికి కొత్త రాజులైనారు. వాళ్ళు పడమర దేశాలకు బంగారాన్ని తక్కువ ధరలకు సరఫరా చేశారు కొన్నాళ్ళు. అయితే ఆ చర్యలవల్ల వాళ్లకు దేశంలో మంచిపేరు లేకుండా అయ్యింది. "మన బంగారాన్నంతా విదేశాలకు అమ్మేస్తున్నారు; చవకగా" అని పుకార్లు మొదలయ్యాయి. దాంతో వాళ్ళు రాను రాను బంగారు ధరలు పెంచటం మొదలెట్టారు.

పడమర దేశాలవాళ్ళూ సామాన్యులు కాదు కదా, అందుకని వాళ్ళు ఇప్పుడు మరో తిరుగుబాటు దారుడికి రహస్యంగా సాయం చెయ్యటం మొదలెట్టారు. వీళ్ల ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోసి వాళ్లను అందలం ఎక్కించారు-

అట్లా పీడాంతకం ప్రజలంతా ముక్కలు ముక్కలైనారు. కోరి త్రవ్వుకున్న బంగారం వాళ్లపాలిటి శాపమే అయ్యింది. రాను రాను వాళ్ల ప్రభుత్వాలు పూర్తిగా పడమటిదేశాల అదుపు ఆజ్ఞల్లోకి వెళ్ళిపోయాయి. పడమటి దేశాలు వాళ్ల దేశంలో నేరుగా తమ బలగాలను నింపి పెట్టటమే కాకుండా, ఇసుక దిబ్బల్లో

దాక్కున్న తిరుగుబాటు దారులపైన విమానాలతో దాడులు చేయించాయి.

అప్పుడు ఇక ఆ తిరుగుబాటుదారులు పడమటి దేశాలపైన నేరుగా యుద్ధానికి దిగారు. ఆ దేశాలనిండా ఎక్కడ పడితే అక్కడ బాంబులు పేల్చి భీభత్సం సృష్టించారు. అమాయకులు, సైనికులు అని చూడకుండా ఎవరిని పడితే వారిని ఊచకోత కోశారు. అట్లాంటి అమానవీయ పనులు చేస్తున్నారని ఇక వాళ్లకు మద్దతు ఇచ్చేవాళ్ళే లేకుండా పోయారు! 'దుర్మార్గులు! హంతకులు! తీవ్రవాదులు!' అని పడమటి దేశాలన్నీ వాళ్లమీద ప్రచారం ముమ్మరం కానిచ్చాయి.

అట్లా ఉంటుంది విక్రం, జీవితం! ఈ కథలో తిరుగుబాటుదారులు అమానుషంగా ఉన్నారంటారు పడమటి దేశాలవాళ్ళు. కాదు, 'మా జీవితాలు ఈ పడమటి వాళ్లవల్లనే నాశనమైనాయి' అంటారు పీడాంతకం ప్రజలు. అయినా జరిగిందానికంతటికీ బాధ్యత ఎవరిది? దీనికి సమాధానం ఆలోచించి చెప్పకపోతే నువ్వసలు మనిషివే కాదు! సమకాలీన సమస్యల పట్ల స్పందించని మనిషి బ్రతికీ ఏం ప్రయోజనం?" అన్నది బేతాళం.

శ్రద్ధగా విన్న విక్రముడు బేతాళాన్ని మెచ్చుకుంటూ "నీ ఆవేదన నాకు అర్థమౌతున్నది బేతాళం. నేనుగా అయితే ఈ పడమటి దేశాల ప్రచారాన్ని పట్టించుకోను: తాము త్రవ్విన గుంతలో తామే పడ్డట్లు, వాళ్లంతా పీడాంతకపు తిరుగుబాటు దారుల దాడులకు తట్టుకోవలసిందే. అయితే కోల్పోయిన తమ దేశ స్వతంత్రను, సమగ్రతను తిరుగుబాటు దారులు తెలివిగా సాధించుకొని నిలబడాలి తప్ప, అరాచకంతోటి, ఆవేశంతోటి సర్వమూ

సాధించుకోగలమని అనుకోరాదు- ముఖ్యంగా వాళ్ళు ఇతర దేశాల స్వార్థాన్ని అర్థం చేసుకుంటూ, తమలో తాము కలహించుకోవటం మానాలి. తమ స్వార్థంకోసం దేశహితాన్ని ఎవ్వరూ త్యాగం చేయకూడదు.

నిజంగానే ఇందులో సందేహమేమీ లేదు: నువ్వన్నట్లు, స్వార్థం మనిషిలోని అతి బలీయమైన శక్తి. ఆ శక్తిని గురించి తెలిసినవాడు కాబట్టే, దేవుడు తన బాధ్యత ఏమీ లేదని చెప్పి ముందుగానే తప్పించుకున్నాడు. మానవ మాత్రులం, మనం ఏం చేయగలం చెప్పు?!" అన్నాడు.

విక్రముడి నోరు తెరిపించిన బేతాళం మాటలు ఆపి చటుక్కున తిరిగి చెట్టెక్కి కూర్చున్నది!

స్వాగతం!

కొత్తపల్లిలో పిల్లల రచనలకు ప్రాధాన్యత ఉంటుంది. ఈ పుస్తకంలో దాదాపు సగం కథలు పిల్లలు రాసినవి; మిగిలినవి పిల్లలకోసం పెద్దలు రాసినవి. బొమ్మలు వేసిన వాళ్ళు మటుకు యువకులు. పిల్లలను కలవటం, వాళ్లతో తెలుగులో కథలు రాయించటం, బొమ్మలు వేయించటం, వాళ్ళు పంపిన కథల్ని, బొమ్మల్ని సరిదిద్ది మిగతా పిల్లలందరికీ నచ్చేట్లు పుస్తకాలుగా తయారు చేయటం, దానికోసం ఓపెన్ సోర్సు ఉపకరణాలను వాడటం, కథల్ని అందరూ ఉచితంగా చదువుకునేట్లు ఇంటర్నెట్‌లో పెట్టటంతోపాటు, కొన్ని ప్రతులు అచ్చు వేయటం మాకు ఇష్టం. అందరి మేలూ కోరి చేసి ఈ పనిలో మీరూ పాలుపంచుకోండి. పిల్లల కథల ప్రపంచానికి స్వాగతం !

కొత్తపల్లి ప్రింటు పుస్తకాలను ఆన్‌లైన్లో ఆర్డరు చేయటం, చందాలు కట్టటం ఇప్పుడు మరింత సులువు! క్రెడిట్ కార్డుల ద్వారాను, డెబిట్ కార్డుల ద్వారాను, నెట్ బ్యాంకింగ్ ద్వారా కూడా ఇప్పుడు కొత్తపల్లికై డబ్బులు చెల్లించవచ్చు!

సందర్శించండి: <http://www.instamojo.com/kottapalli>

కొత్త

సౌకర్యం!

స్నేహం విలువ

రచన: డి. ఆశ, ఏడవ తరగతి, పి.వి.ఆర్.జడ్.పి.హెచ్.స్కూల్, గుండువారి వల్లి, తలుపుల మండలం, అనంతపురం జిల్లా.

అనగనగా ఒక అడవిలో ఒక కాకి, పావురం ఉండేవి. పావురమేమో నీలంగా ఆకాశం రంగులో మెరుస్తూ ఉండేది. కాకి మటుకు నల్లగా, వికారంగా ఉండేది.

కాకికి పావురం అంటే చాలా ఇష్టం. "మనిద్దరం స్నేహితులం- సరేనా?" అనేది చాలాసార్లు, పావురం దగ్గరికొచ్చి. పావురానికి

మటుకు అదంటే చులకన. 'ఎట్లా ఉంటుందో చూడు- కర్రిగా' అనుకునేది. కాకితో మాట్లాడకుండా మొహం తిప్పుకునేది.

అయితే ఒకరోజున దుష్ట నక్క ఒకటి ఆ అడవిలోకి వచ్చింది. ఆ నక్క చాలా చెడ్డది. ఆ రోజున పావురం చెట్టు కొమ్మ పైన కూర్చోని కునికిపాట్లు పడుతున్నది. ఆ సమయంలో

చాటుమాటున నక్కుకుంటూ నక్కు దాని దగ్గరికి రాబోయింది.

అంతలోనే దాన్ని చూసిన కాకి 'కావ్ కావ్'మని అరిచింది గట్టిగా. దాని అరుపుకి పావురం చటుక్కున కళ్ళు తెరిచి చూసింది. ఆ సరికి నక్కు దానికి చాలా దగ్గరికి వచ్చేసింది కూడా! అయితే వెంటనే పావురం గాల్లోకి ఎగిరింది- నక్కుబారినుండి తప్పించుకున్నది. అంత జరిగినాక కూడా అది కాకిని చిన్నచూపు చూడటం మానలేదు. 'నల్ల కాకి!' అని అసహ్యించుకుంటూనే ఉంది.

మరునాటి రోజున కాకి పుట్టిన రోజు. ఆ రోజున అది తన తోటి పక్షులన్నిటినీ విందుకు పిల్చింది. అన్నీ వెళ్ళి వచ్చాయిగానీ, పావురం మటుకు వెళ్ళలేదు. 'కర్తదాని ఇంటికి నేను

ఎందుకు వెళ్ళాలి?' అని ఊరికే ఉన్నది.

అయితే ఆరోజు రాత్రికే దానికి జ్వరం మొదలైంది. తర్వాతి రోజున కాకి తనే దాన్ని పరామర్శించటానికి వచ్చింది. వస్తూ వస్తూ పావురానికి ఇష్టమని ఏవేవో వంటలు కూడా చేసి పట్టుకొచ్చింది.

అయితే పావురానికి దాన్ని చూస్తే చికాకు వేసింది. "నీ ఆహారం నాకు అవసరం లేదు. నువ్వు దూరంగా ఉండు" అంది పావురం. ప్రేమగా పలకరించబోయిన కాకి దాని మాటలకు చిన్నబోయింది.

అయితే సరిగ్గా అదే సమయంలో మళ్ళీ పావురాన్ని పట్టుకునేందుకు నిశ్శబ్దంగా చెట్టు ఎక్కుతున్నది నక్కు. చిన్నబోయి తల వంచుకున్న పావురపు చూపు నక్కు మీద పడింది. "కావ్! కావ్! నక్కు వచ్చేసింది! ఎగురు! పారిపో!" అని అది పావురాన్ని ఉద్దేశించి అరిచి, అది పైకి ఎగిరి పోయింది.

ఇంకొక్క క్షణం ఆలస్యమైనా పావురం నక్కు చేతికి చిక్కి ఉండేది! చటుక్కున తేరుకొని, అతి కష్టం మీద అది కాస్తా ఎగిరిపోయింది.

అట్లా కాకి మంచితనాన్ని గుర్తించిన పావురం

సిగ్గు పడింది. "నన్ను క్షమించు కాకమ్మా! నిన్ను అంతగా అవమానించాను" అన్నది. "కాకి నవ్వి, మనం మనం స్నేహితులం కదా, స్నేహితుల మధ్య క్షమాపణలుండవు" అన్నది.

"ఈ నక్క పని పట్టాలి ఎవరైనా. ఎన్ని పిట్టలను చంపుతోందో ఇది" అని బాధ పడింది పావురం.

"ఎవరో రమ్మంటే రారు- మనమే ఏదో ఒకటి

చేద్దాం" అని, కాకి దానికొక పథకం చెప్పింది. వెంటనే అవి రెండూ కలిసి నక్క కంట పడకుండా తాము ఉండే చెట్టు చుట్టూ ముళ్ల కంపలు తెచ్చి పరచాయి.

తర్వాతి రోజున నక్క వచ్చింది మళ్ళీ, చెట్టు పైకి చూసుకుంటూ. అది అట్లా చెట్టు దగ్గరికి రాగానే దానికోసమే చూస్తున్న కాకి వేగంగా ఎగురుకుంటూ వచ్చి దాని కన్నును ఒకదాన్ని పొడిచి పోయింది.

నక్క కుయ్యో మొర్రో మంటూ, ఒక్క కన్నతోటే కోపంగా చెట్టును ఎక్కబోయింది. అంతలోనే కాకి, పావురం మళ్ళీ ఓసారి దానిపైకి దాడి చేసాయి. రెండో కన్నునూ పొడిచేసాయి. దాంతో నక్క కాస్తా పట్టుజారి ముళ్ల కంపలో పడి, లేచి, తోచిన దిక్కుకు ఉరికింది.

నక్క బెడద తప్పినందుకు కాకి, పావురం ఎంతో సంతోషించాయి. పావురానికి స్నేహం విలువ అర్థమైంది.

లేచి నిలబడు! ధైర్యంగా గట్టిగా ఉండు! బాధ్యతనంతా నీ భుజస్కంధాల మీదనే వేసుకో!

నీ భవిష్యత్తుకు నువ్వే బాధ్యుడివని తెలుసుకో.

-స్వామి వివేకానంద

ఆప్యాయత

"మనిషికి మనిషి సహాయం చేస్తే మరవచ్చు కానీ జంతువుకు సాయం చేస్తే మటుకు అది ఎన్నటికీ మరవదు" అంటూ జంతువుల్నీ, గంధర్వుల్నీ, త్యాగాల్నీ, పునర్జన్మల్నీ అన్నిటినీ కలగలసిన ఓ గొప్ప గందరగోళపు కథ హిమశ్రీది- చదివి, ఇంతకంటే మంచి కథ రాయగలరేమో చూడండి!

రచన: డి.ఆర్. హిమశ్రీ, తొమ్మిదో తరగతి, రాధా స్కూల్ ఆఫ్ లర్నింగ్, అనంతపురం

రాజోలులో నివసించే జ్యోత్స్నకు 'నా' అన్నవాళ్ళు ఎవ్వరూ లేరు. ఆ పాప అక్కడా ఇక్కడా పనులు చేసుకుంటూ ఒంటరిగా బ్రతికేది.

ఒకసారి ఆ పాప రోడ్డు మీద పోతూ ఉంటే చెత్తకుండీ చుట్టూ తిరుగుతూ, ఆకలికి అరుస్తున్న పిల్లి పిల్ల ఒకటి కనిపించింది. జ్యోత్స్నకు దాన్ని చూసి చాలా జాలి వేసింది.

దాన్ని ఇంటికి తీసుకొచ్చి పెంచసాగింది.

అట్లాగే ఒకసారి ఆమెకో కుక్క పిల్ల కనిపించింది. అదీ ఇంటికి చేరుకున్నది. అట్లా ఒకదాని తర్వాత ఒకటి అనేక జంతువులు జ్యోత్స్న దగ్గరికి చేరుకున్నాయి.

జ్యోత్స్న వాటికి తనతోపాటు కొంచెం వండి పెట్టేది; అవికూడా ఆ పాపకు భారం కాకుండా తమ ఆహారాన్ని తాము సంపాదించుకొని తినేవి.

అట్లా ఉండగా ఒకసారి పిల్లికి జబ్బు చేసింది. జ్యోత్స్న తనకు తోచిన ఆకులు, అలములతో వైద్యం చేసింది; చివరికి దాన్ని పశువుల ఆసుపత్రికి తీసుకుపోయింది. వాళ్ళు దానికి మందు ఇచ్చి "చూడు పాపా, దీనికి వచ్చిన జబ్బు అంటు వ్యాధి. దీనితోపాటు ఉంటే ఇది నీకు కూడా సోకే ప్రమాదం ఉంది. దీన్ని ఎక్కడైనా వదిలి పెట్టేయి. ఇది చచ్చిపోతుంది ఎలాగూ" అన్నారు.

జ్యోత్స్నకు పిల్లిని వదిలి పెట్టటం అస్సలు ఇష్టం కాలేదు. పిల్లి మీద మమకారంతో దాన్ని తనతోబాటే ఉంచుకొని సవర్యలు చేసింది. కొద్ది రోజులు గడిచేసరికి పిల్లి రోగం

మరింత పెరిగింది. ఇప్పుడది జ్యోత్స్నకూ అంటుకున్నది!

జ్యోత్స్నకు భయం వేసింది: "ఇప్పుడా రోగం మిగిలిన జంతువులకు అంటుకుంటే ఎలాగ?" అని రోగంతో ఉన్న పిల్లిని వెంటబెట్టుకొని అడవిలోకి పోయింది.

ఆ తర్వాత ఒక్కరోజుకే వాల్లిద్దరి రోగమూ మరింత పెరిగిపోయింది. "నేను చనిపోయినా పర్లేదు- ఈ పిల్లి బ్రతికితే చాలు" అనుకుంటూన్న జ్యోత్స్నకు ఇక చివరి ఘడియలు సమీపించాయి అనగా వనదేవతలు ప్రత్యక్షం అయ్యారు.

"జ్యోత్స్నా, నీ మంచి మనసు మాకు చాలా నచ్చింది. తర్వాతి జన్మలో నువ్వొక యువరాణిగా పుడతావు. నీతోపాటు ఉన్న ఈ పిల్లి మటుకు ఇప్పుడే పూర్తిగా ఆరోగ్యవంతురాలౌతుంది. పిల్లల రాణిగా ఈ అడవిలో గౌరవాన్ని అందుకుంటుంది" అని చెప్పి మాయం అయిపోయారు వాళ్ళు.

వాళ్ళన్నట్లే జ్యోత్స్నకాస్తా చనిపోయి గంధర్వ రాజు కూతురు జ్యోతిర్మయిగా పుట్టింది. పిల్లేమో రోగం తగ్గి, ఆరోగ్యవంతురాలైంది;

అడవిలోనే బ్రతుకుకొనసాగించింది.

ఎందుకనో తెలీదుగానీ, జ్యోతిర్మయికి చిన్నప్పటినుండీ భూమి అంటే చాలా ఇష్టంగా ఉండేది. నెలకొక్కసారన్నా ఆ పాప, తన స్నేహితులతోపాటు భూమిమీదికి వచ్చి విహరిస్తూ ఉండేది.

ఒకసారి వాళ్ళంతా ఆడుకుంటున్నప్పుడు అకస్మాత్తుగా పెద్దపులి ఒకటి వాళ్ళ మధ్యకి

దూకింది. పిల్లలందరూ చెల్లా చెదరయ్యారు. జ్యోతిర్మయి కూడా వేగంగా పరుగు పెట్టింది. ఆ పాపవెంట పెద్దపులి!

పరుగెత్తి పరుగెత్తి అలిసిపోయింది జ్యోతిర్మయి. అంతలోకే అటుగా వచ్చిన పిల్లి ఆ పాపను చూసి గుర్తుపట్టింది. దానికి అడవిలో ఉన్న జంతువులన్నీ పరిచయమే. వెంటనే అది పెద్దగా హెచ్చరించింది పులిని- "ఈ పాప మన స్నేహితురాలు- ఈమెని ఏమీ చెయ్యకు!" అని.

దాన్ని గౌరవించిన పులి కూడా, జ్యోతిర్మయిని ఊరికే వాసన చూసి వదిలేసింది. తనను కాపాడిన పిల్లిని జ్యోతిర్మయి గంధర్వ రాజ్యానికి ఆహ్వానించింది. తల్లిదండ్రులకు పరిచయం చేసింది. తమ దేశం అంతా త్రిప్పి చూపింది.

అటుపైన వాళ్ళిద్దరూ మూగ ప్రాణుల సంక్షేమం కోసం కృషి చేసారు.

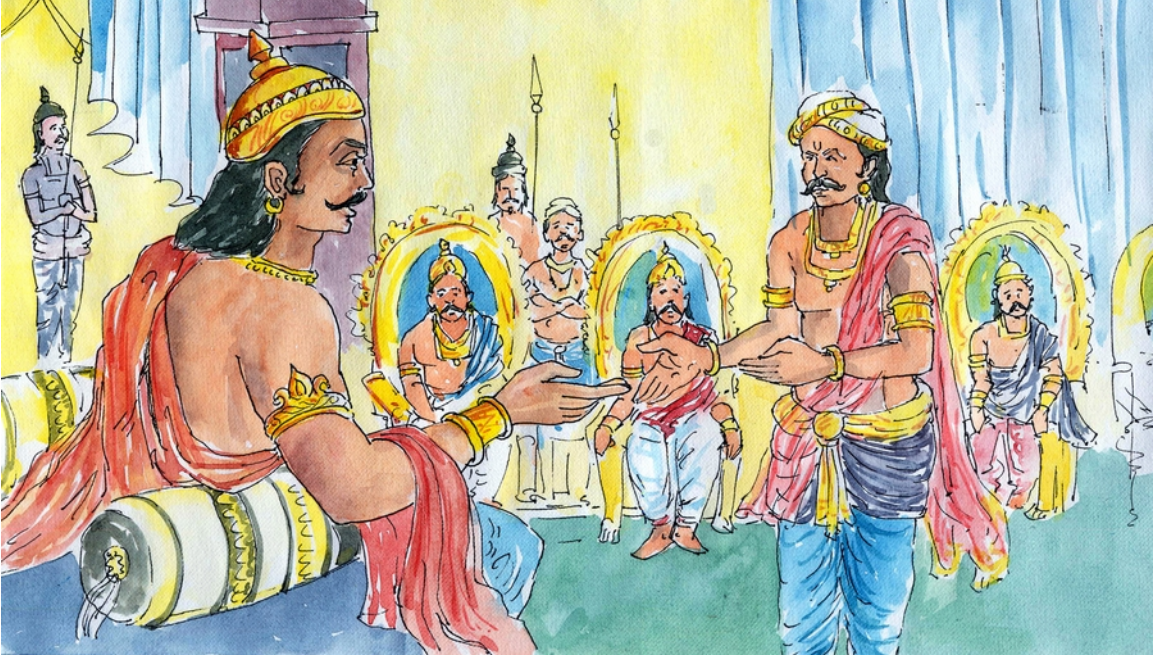
వెంగళప్ప: ఈ అద్దానికి గ్యారంటీ ఏమైనా ఇస్తారా?

దుకాణదారు: వంద అంతస్తుల వరకూ గ్యారంటీ!

వెంగళప్ప: అంత ఎత్తునుండి పడేసినా ఏం కాదా?!

దుకాణదారు: నూటా ఒకటవ అంతస్తు నుండి పడేసి చూడండి. వందో అంతస్తు వరకూ అద్దానికి ఏమీ డోకా ఉండదు.

గ్యారంటీ!

తెలివి

ఈ కథ బలే నచ్చింది మాకు. నిజంగానే 'అందరిలోకీ తెలివైనవాడు' అంటూ ఎవ్వరూ ఉండరు!..
సేకరణ: అహ్మద్, ఐదు సి, మహేంద్రా అకాడమీ, జహీరాబాదు.
సాజన్యం: మనలైబ్రరీ, జహీరాబాదు, తెలంగాణ రాష్ట్రం.

మీర్జాపురాన్ని విజయుడు అనే రాజు అని "మీకంటే తెలివైన వారు నాకు తెలిసి పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు. అతడు మంచి ఎవ్వరూ లేరు ప్రభూ" అనేసేవాడు. రాజే, కానీ "నాకంటే తెలివైన వాళ్ళెవరైనా అయితే ఒక రోజున రాజుగారు నిండు ఉంటారా?" అని తరచూ మంత్రిని ప్రశ్నిస్తూ దర్బారులో తన గురించి గొప్పలు చెప్పడం ఉండేవాడు. మంత్రికేమో మొహమాటం! మొదలుపెట్టారు. ఊరికే ఉండక, మంత్రిగారిని కూడా అందులోకి లాగసాగాడాయన-

"మీరేమంటారు మంత్రిగారూ?!" అని.

మంత్రిగారికి ఊపిరాడలేదు. 'ఎలాగైనా విజయుడిని ఈ అలవాటు నుంచి బయటపడేట్లు చేయకపోతే సమస్య' అనుకున్నాడు ఆయన.

పైకి మటుకు "మన రాజ్యపు పాలిమేరల్లో ఉన్న గోపాలపురంలో చాలామంది తెలివైనవారు ఉన్నారట ప్రభూ. మీరు ఒకసారి కొంచెం సమయం తీసుకొని చూడండి- ఆ ఊరి జనాలకంటే మీరే తెలివైనవారు అని తేలిపోతే బాగుంటుంది. అలా మీ గొప్పతనం మరింత మందికి తెలుస్తుంది.. అయినా వారెవరూ మీ తెలివికి సరితూగరులెండి" అని తప్పించుకున్నాడు మంత్రి.

దాంతో విజయుడికి ఉత్సాహం ఆగలేదు. 'ఏంటి ఈ గోపాలపురం? ఏంటి వీళ్ల తెలివి? చూసాస్తాను' అని నేరుగా అక్కడికే బయలుదేరాడు. ఆయన గోపాలపురం చేరుకుంటుండగా ఊరి మొదట్లో ఉన్న గడ్డి భూముల్లో ఓ పశువుల కాపరి కనిపించాడు- ఆవుల్ని మేపుకుంటూ.

"ముందు వీడిని ఓడిస్తాను... నా తెలివి

ముందు వీడు ఏపాటి?" అనుకుంటూ దగ్గరికి వెళ్లాడు రాజు.

"నేను నిన్ను మూడు ప్రశ్నలు అడుగుతాను. నీకు చేతనైతే జవాబు చెప్పు చూస్తాను-" అన్నాడు.

పశువుల కాపరి రాజుకేసి వింతగా చూసి "సరే, అడగండి" అన్నాడు.

"సృష్టిలో అన్నిటికంటే వేగవంతమైనది ఏది?" అడిగాడు విజయుడు.

'గాలి' చెప్పాడు పశువుల కాపరి.

అన్నింటికంటే ఉత్తమమైన జలం?

'గంగాజలం'

అన్నింటిలోకి ఉన్నతమైన పాన్పు?

'ఇంకేముంటుంది చందనపు కర్రతో చేసినదే'

"భలే భలే! నా మనసులోనూ ఇవే జవాబులున్నాయి!" అన్నాడు విజయుడు అతడిని మెచ్చుకుంటూ.

ఆ మాటలకు "హ్లా హ్లా హ్లా" అని ఎగతాళిగా, పగలబడి నవ్వాడు పశువుల కాపరి.

"ఎందుకు, అంత నవ్వుతున్నావు?" అడిగాడు విజయుడు చికాకుగా.

"తప్పుగా చెప్పిన జవాబుల్ని సరియైనవని మెచ్చుకుంటుంటేనూ..." అని మళ్ళీ నవ్వాడు పశువుల కాపరి.

"మరి సరైన జవాబులేమిటో చెప్పు చూస్తాను" అన్నాడు విజయుడు పట్టుదలగా.

"సృష్టిలో అన్నికంటే వేగవంతమైనది మనసు. ఎడారుల్లో ఎండవేళన దొరికేదే ఉత్తమ జలం, ఉన్నతమైన పాన్పు అమ్మ ఒడి..." చెప్పాడు పశువుల కాపరి.

"అవును నిజమే" మనస్ఫూర్తిగా ఒప్పుకున్నాడు విజయుడు.

"ఇంకో సంగతి చెప్పనా?" అన్నాడు పశువుల కాపరి. "నేను ఇంతకు ముందు చెప్పిన జవాబులూ సరైనవే, ఇవి కూడా సరైనవే- ఏమంటే 'ఒక ప్రశ్నకు ఒకే జవాబు ఉండాలి' అనుకోవటంలోనే అసలు తప్పు ఉంది. ఒక ప్రశ్నకు అనేక జవాబులుండచ్చు- ఒక రాజ్యంలో అనేకమంది తెలివైనవాళ్ళు ఉన్నట్లే" విజయుడు నివ్వెరపోయాడు. "అవును గదా! నేను ఇలా ఆలోచించనే లేదే?! ఒక రాజ్యంలో అనేకమంది తెలివైనవాళ్ళు ఉండచ్చు గదా, 'అందరిలోకీ తెలివైనవాళ్ళు' అంటూ అసలు ఎందుకుండాలి?" అని ఆయన ఆశ్చర్యంలో మునిగాడు.

పశువుల కాపరిని అభినందించి, కొత్తగా అందుకున్న సుజ్ఞానంతో బాటు కోటకి తిరిగి వచ్చాడు విజయుడు.

అటుపైన ఆయన తన తెలివితేటల గురించి గొప్పలు చెప్పుకోవటం మానేశాడు! అందరిలోనూ తెలివితేటల్ని గుర్తిస్తూ, కాల క్రమేణా 'మంచి రాజు - అందరినీ ప్రోత్సహిస్తాడు' అని పేరు తెచ్చుకున్నాడు.

తండ్రి: ఇన్ని తక్కువ మార్కులు వచ్చాయేంటి?

తండ్రి అదృష్టం!

కొడుకు: అవి తక్కువా? ఫెయిలయిన వాళ్ళలో హయ్యెస్ట్ మార్కులు నావే.

వేషం గొప్ప

"కాబట్టి మనం కూడా మనిషిలోని తెలివినీ, మంచిని చూద్దాం. అంతేగాని వారి వేషాన్ని కాదు" అని ఈ కథ రాసేసాడు పృథ్వీ!

సేకరణ: యస్. పృథ్వీ, ఏడవ తరగతి, నారాయణ టెక్స్ట్ స్కూల్, జహీరాబాద్.

అనగనగా ఒక రాజుగారు ఉండేవారు. ఆయన మంచివాడే, కానీ తన చుట్టూ ఉన్న ఉద్యోగులను గుడ్డిగా నమ్మేవాడు.

దాంతో ఆయన నమ్మకాన్ని ఆసరాగా చేసుకొని ఉద్యోగులంతా కూడా తమకు

నచ్చినట్లు చేస్తూ పోయేవాళ్ళు. రాజుగారి దగ్గరికి ఎవరైనా సాయం కోసం వస్తే, వాళ్ళని రాజుగారి దగ్గరికి పోనిచ్చినందుకు, ఆయనకు వాళ్ళగురించి మంచిగా చెప్పినందుకు, లంచం తీసుకునేవాళ్ళు.

తమకు అట్లా లంచాలు ఇవ్వని వాళ్లను, పేదవాళ్లను రాజోద్యోగులు లోపలికి పోనిచ్చేవాళ్ళు కాదు. రాజుగారు భోం చేస్తున్నారనో, వేటకెళ్ళారనో, లేరనో- ఏదో ఒకటి చెప్పి త్రిప్పి పంపించేసేవాళ్ళు.

ఇవేమీ తెలీని రాజు తనవరకూ చేరిన కవులకు, కళాకారులకు బహుమానాలిస్తూ తనేదో వాళ్లందరినీ ప్రోత్సహిస్తున్నట్లు భావించేవాడు.

ఆ రాజ్యంలో నివసించే రామశర్మ అనే పండితుడు చాలా పేదవాడు. అనేక సంవత్సరాలపాటు కష్టపడ్డాక, ఇక పూట గడవని పరిస్థితిలో ఊరు వదలి, రాజుగారి సాయం కోరదామని వచ్చాడు అతను. దూర ప్రాంతం నుండి నడచి రావటంలో అతను చాలా అలసి పోయాడు; బట్టలన్నీ కూడా మట్టికొట్టుకొని పోయి ఉన్నాయి. శోష వస్తున్నది- ఇక రాజోద్యోగులకు ఏమివ్వగలడు? అతన్ని, అతని వేషాన్ని చూడగానే ద్వారపాలకులు 'రాజుగారు లేరు' అని చెప్పేసారు.

రాజధాని శివార్లలో ఉన్న ఓ తోటలో ఆగి,

స్నానం కానిచ్చి, బట్టలు ఉతుక్కొని, మరుసటిరోజున అలాగే ఉత్తచేతులతో రాజాస్థానానికి చేరుకున్నాడు రామశర్మ. "రాజుగారు వేరే ఎవరితోటో మాట్లాడుతున్నారు" అని ఆ రోజూ లోపలికి పోనివ్వలేదు ద్వారపాలకులు.

ఆ తర్వాతి రోజునా ఇట్లాగే జరిగింది. అయితే ఆ రోజున ఉద్యోగులకు లంచాలు ఇచ్చినవాళ్ళని కొందరిని లోనికి పంపించటం గమనించాడు రామశర్మ.

'వాళ్లని ఎందుకు పంపుతున్నారు?' అని పోట్లాడాలనిపించింది గానీ, 'మొదటికే మోసం వస్తే ఎలాగ?' అని ఊరుకున్నాడు. అంతలో మంచి మంచి దుస్తులు ధరించిన వర్తకులు కొందరు గుర్రపు బళ్ళలో రావటం, ఉద్యోగులు వాళ్లకు సలాములు చేసి, ఆ బండ్లతో సహా లోనికి వదలటం చూసాడు. అట్లా వదిలిన వాళ్ళు బయటికి వస్తూ రాజోద్యోగులకు ఏ ఉంగరాలో, బంగారు నగలో బహుమానంగా ఇస్తున్నారు కూడా.

రామశర్మకు పరిస్థితి అర్థమైంది. తర్వాతి రోజున అతను ఊళ్ళో ఉన్న ఒక నాటకాల

కంపెనీకి వెళ్ళి తన బాధలన్నీ వెళ్లబోసుకున్నాడు: "నాకు ఒక్క మంచి పంచె, ఉత్తరీయమూ, ఓ నాలుగు గిట్టనగలూ, గుర్రమూ ఇవ్వండి. వెనక్కి రాగానే మీ కిరాయి తప్పక చెల్లిస్తాను" అని.

అట్లా గొప్పగా తయారై, ఒంటినిండా విభూది పూసుకొని అపర మహేశ్వరుడిలాగా గుర్రమెక్కి కోటద్వారం చేరుకున్నాడు.

రాజోద్యోగులు అతన్ని గుర్తు పట్టలేదు. "రాజుగారు ఏం చేస్తున్నారు?" అని రామశర్మ గుర్రం మీదినుండి గంభీరంగా అడిగేసరికి వాళ్ళంతా అతనెవరో రాజుగారి మిత్రుడే అనుకున్నారు. "భోం చేస్తున్నారండి. కొంతసేపు అతిథిగృహంలో విశ్రాంతి తీసుకుంటారా?" అన్నారు గౌరవంగా.

"లేదు- మాకంత సమయం లేదు. వెంటనే కలిసి వెళ్ళిపోవాలి" అని గుర్రాన్ని నేరుగా భోజనశాల వైపుకే నడిపాడు రామశర్మ. అతని రీవిసి, దర్జానీ చూసిన రాజోద్యోగులు ఇక అతన్ని ఆపలేదు.

రాజుగారు ఆ సమయానికి నిజంగానే భోజనం చేస్తున్నారు. రామశాస్త్రిని చూడగానే

ఆహ్వానిస్తూ "రండి! రండి! ముందు మాతో బాటు భోజనం చేయండి" అన్నారు.

రామశాస్త్రి సరేనని ఆయనతోబాటు కూర్చున్నాడు. సేవకులు రకరకాల పదార్థాలు వడ్డించాక, వాటిని తను తినకుండా బట్టలకు తినబెడుతూ "ఇదిగో నా పట్టు ధోవతీ, లడ్డూ తిను. బాగుంది! ఇదిగో నా తలపాగా, పాయసం!" అనసాగాడు.

కొంచెంసేపు ఊరుకున్న రాజుగారు ఇక ఆగలేక అడిగేశారు- "ఏమది శాస్త్రిగారూ! మీ బట్టలకు ఆకలవుతున్నదటనా?" అని.

"ఏం చెయ్యమంటారు ప్రభూ! ఈ బట్టలు

కిరాయి బట్టలు. వీటిని వేసుకువస్తేనేకదా, తమరి దర్శనం దొరికింది?! మామూలుగా వస్తే నన్ను లోనికే అడుగు పెట్టనివ్వలేదు మీ పరిచారకులు. ఇప్పుడైనా వాళ్ళు రానిచ్చింది వీటినే గనుక, తమరిచ్చే పదార్థాలను తినే యోగ్యత కూడా వీటిదే!" అనేశాడు ధైర్యంగా. రాజుగారు గట్టిగా నవ్వారు.

దాంతో రామశాస్త్రి మరింత ధైర్యం తెచ్చుకొని "నిజమైన పేదవారికి తమరి దర్శనం దొరకటం దుర్లభంగా ఉంది ప్రభూ! పేదవారు ఎవరూ

మీ వరకూ రాలేక పోతున్నారు. తమ పరిచారకులకు వడపోత బాధ్యతను అప్పగించటం భావ్యమా? తమరు ప్రజలకు మరింత దగ్గర ఎందుకు కారాదు?" అని అడిగేశాడు.

రాజుగారు ఒక్క క్షణం ఆలోచించి, లంచగొండులైన ఉద్యోగులను శిక్షించారు. రామశర్మకు బహుమానం ఇవ్వటమే కాక, తనను సందర్శించ వచ్చేవారిని వడపోసే అధికారిగా నియమించారు!

దేవుడా!

వెంగళప్ప ఒక చెంచాని, గ్లాసులో కొంత ద్రవాన్ని పరీక్షశాలకు తీసుకెళ్ళాడు. అక్కడి కుర్రాడు ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు-

పరీక్ష చేసే కుర్రాడు: ఇదేంటి?

వెంగళప్ప: చెబుతాను- ముందు నోరు తెరు-

(అని ఒక చెంచాడు ద్రవాన్ని అతని నోట్లో పోశాడు)

వెంగళప్ప: ఇప్పుడు చెప్పు- తియ్యగా ఉందా?

పరీక్ష చేసే కుర్రాడు: లేదు- కానీ గలీజుగా ఉంది- ఇదేంటి?

వెంగళప్ప: ఇది నా మూత్రం. డాక్టరు నిన్ను అడిగి ఇందులో షుగర్ ఎంత ఉందో

కనుక్కుని రమ్మన్నాడు. అందుకని!

పరీక్ష కుర్రాడు వెళ్ళి వాంతి చేసుకున్నాడు!

తిక్క జోకు!

గర్వభంగం

రచన: మల్లికార్జున, కొత్తపల్లి.

మగధ రాజ్యపు మంత్రి మాధవుడు తెలివైన వాడే కాక, మంచి సంగీత విద్వాంసుడు కూడా. చక్రవర్తికి ఆంతరంగికుడుగా అతన్ని అందరూ గౌరవించేవాళ్ళు; చాలా మర్యాదగా మాట్లాడేవాళ్ళు. అతని మంత్రిత్వాన్నే కాక, అతని సంగీతాన్ని కూడా చుట్టూ ఉన్నవాళ్ళంతా అమితంగా పొగిడేవాళ్ళు. ఎవ్వరూ అతన్ని విమర్శించేంత సాహసం చేసేవాళ్ళు కాదు.

అయితే విమర్శ బొత్తిగా లేకపోవటం అనేది ఏనాటికైనా చేటే- రానురాను మాధవుడికి గర్వం తలకెక్కింది. తనతో ఎవ్వరూ పోటీ పడటం లేదంటే వాళ్లందరికంటే 'తనే గొప్ప' అని అనుకోసాగాడు.

"ఈ భూప్రపంచంలో నన్ను మించిన సంగీత విద్వాంసుడే లేడా?! ఇంక నాతో ఎవ్వరూ పోటీయే పడరా? ఒకసారి నాచేత ఓడితే మాత్రం ఏమి? ఓసారి రండి- మీరు ఓడితే

నేను ఏమీ అననులే" అని అందరినీ పోటీకి ఆహ్వానిస్తూండేవాడు.

అయితే అతని తత్వం తెలుసు గనక, ఎవ్వరూ అతనితో పోటీకి వచ్చేవాళ్ళు కాదు- అతని మానాన్ని అతన్ని వదిలేసి, తమ పని తాము చేసుకొని పోయేవాళ్ళు.

మగధకు పారుగునే ధర్మపురి రాజ్యం ఉండేది. ఆ రాజ్యపు మంత్రి ధర్మకీర్తి మంచివాడు, సంగీత ప్రിയుడున్నా. ఎవరు పాట పాడతానన్నా స్వయంగా వెళ్ళి మరీ వినేంత పాటల పిచ్చి అతనిది. మాధవుడి గురించి తెలియగానే అతను ఉత్సాహంగా కబురు పంపాడు- "తమరు గొప్ప సంగీత విద్వాంసులని విని ఉన్నాను. తమరి గానం విని తరించాలని ఉన్నది. తమరు సరేనంటే నేను వీలు చేసుకొని తమ వద్దకు వస్తాను" అని.

అయితే మాధవుడు అతని అభ్యర్థనను నేరుగా తిరస్కరించాడు. "పోటీకి రావాలంటే రండి. ఊరికే వినేవాళ్ళు చాలామందే ఉంటారు-వాళ్ళకేం తక్కువ?" అని.

అది విని ధర్మకీర్తి "అయితే సరే. నేను పోటీకి

సిద్ధం" అని కబురు పంపాడు. అట్లా కబురంపటమే కాక, ఒక వారం రోజులకు తానే ప్రయాణం కట్టాడు మగధకు.

మగధ చేరగానే అతను మాధవమంత్రిని కలిసి మర్యాద పూర్వకంగా నమస్కరించాడు. మాధవుడు తను కూర్చున్న పీఠం మీదినుండి లేవకనే ధర్మకీర్తితో "ఓహో! నువ్వేనా నాతో పోటీ పడేందుకు వచ్చింది! నిజంగానే నువ్వు సాహసవంతుడివి! ఇప్పటివరకూ ఎవ్వరూ నాతో తలపడి గెలవలేదు మరి" అన్నాడు.

ధర్మ సేనుడు నవ్వుతూ "అదేమీ లేదు మంత్రి

గారూ! నేనేమీ మీ అంత గొప్ప విద్వాంసుడిని కాదు. కాకపోతే నాకు చిన్ననాటినుండి పాట అంటే ఇష్టం. మీరు గొప్పగా పాడతారని, మంచి సంగీత విద్వాంసుడని విని, ఇట్లా అయినా మీ పాట వినే భాగ్యం కలుగుతుందని ఇలా వచ్చాను. మీ గానాన్ని వింటూ, నా పాటలోని దోషాలను గుర్తించే ప్రయత్నం చేస్తాను. నాకు నా సామర్థ్యం ఏపాటిదో తెలుస్తుంది. అంతే తప్ప మరో ఉద్దేశం లేదు" అన్నాడు వినయంగా.

"ఓహో! ఊరికే సమయాన్ని వృథా చేసేందుకు వచ్చాడన్నమాట" అనుకున్న మాధవమంత్రి పైకి మటుకు "లేదు ధర్మసేనా, నేను అయితే

ఇలా మాట్లాడను- ఏ పోటీకైనా వెళ్తే గెలిచి తీరాలి- లేకుంటే అసలు వెళ్లనే కూడదు. గెల్చేందుకు పాడకపోతే ఇదంతా వృథా" అని హితవు పల్కాడు. "నీకు చాలా సాధన అవసరం అనుకుంటాను. ఇవాళ్ల రాత్రి అంతా నీ సాధనకు సమయం ఇస్తున్నాను" అని ముగించాడు.

ఆ రోజంతా తాను పోటీలో పాడనున్న పాటను సాధన చేసుకుంటూ గడిపాడు మాధవమంత్రి. ధర్మసేనుడు మటుకు మగధ దేవాలయాల్లో జరిగే సంగీత కచేరీలకు హాజరై అర్ధరాత్రి వరకూ సంగీతాన్ని ఆస్వాదించి వచ్చాడు.

మరునాడు పోటీలో మాధవమంత్రి "లేరు నాకెవరు సాటి!" అని పాడితే అందరూ "ఆహా! ఓహో!" అన్నారు. మాధవుని సంగీతం ధర్మసేనుడికి చాలా నచ్చింది. "అద్భుతంగా పాడారు! మీకెవరూ సాటి లేరు, నిజంగానే" అని మెచ్చుకున్నాడు- "నేను ఓటమిని అంగీకరిస్తున్నాను- గానగంధర్వులైన మీ ముందు గొంతు విప్పేందుకు కూడా ధైర్యం చాలట్లేదు నాకు" అంటూ.

మాధవుడు అతని భుజం తడుతూ "పరవాలేదు- ఊరికే కొంచెం పాడు. నువ్వు గెలుస్తావని మేము ఏనాడూ అనుకోలేదులే, అసలు!" అని నవ్వాడు గర్వంగా.

సరే, అని త్యాగరాజ కీర్తన అందుకున్నాడు ధర్మసేనుడు- "ఎందరో మహానుభావులు- అందరికీ వందనములు" అని. ఆ మాధుర్యానికి అందరూ పరవశించిపోయారు. "సరగున పాదములకు స్వాంతమను సరోజమును సమర్పణము సేయువారెందరో మహానుభావులు" అని అనేసరికి సభలోని వారంతా వంగి వంగి నమస్కారాలు చేయటం మొదలు పెట్టారు. చక్రవర్తితో పాటు, రాణులు, ఆటలాడే పిల్లలనుండి మొదలుపెట్టి, రాజుగారి ఉద్యానవనంలో విహరించే జింకలు అన్నీ పరుగు పరుగున సభకు చేరుకున్నాయి పాట వినేందుకు. "హౌయలు మీర నడలుగల్గు సరసుని సదా కనుల జూచుచును, పులక శరీరులై యానంద పయోధి నిమగ్నులయి ముదంబునను యశము గలవారెందరో మహానుభావులు" అని ధర్మసేనుడు పాడితే

అక్కడ చేరినవారి శరీరాలు పులకరించి ముదంతో నిండిపోయాయి.

"త్యాగరాజువల్లన వారెందరో మహానుభావులు -అందరికీ వందనములు" అని ధర్మసేనుడు ముగించేసరికి అందరి కళ్ళూ ఆనందంతో చెమర్చాయి.

మాటలు రాని సంతోషం ముప్పిరిగొనగా ధర్మసేనుడిని కౌగలించుకున్నాడు మాధవ-మంత్రి.

"సెహబాస్" అని ప్రశంసా రత్నాలతో అభిషేకించారు చక్రవర్తి. సభికులంతా "ఇంతగొప్ప పాటని విని మా జన్మ ధన్యమైంది" అని హర్షధ్వనాలు చేశారు.

"అణకువ, భక్తి, గౌరవం, ప్రేమ, కరుణ- నాదప్రియుడైన భగవంతునికి ఇన్ని రూపాలున్నాయి. ఆయన ప్రపంచంలో గర్వానికి, అతిశయానికి తావులేదు. నేను నాలోని ఈ శత్రువులను జయించేందుకు గట్టి ప్రయత్నం చేస్తాను. నా అహంకారాన్ని వదిలించుకుంటాను" అని సభాముఖంగా ప్రతిజ్ఞ చేశాడు మాధవమంత్రి.

కనువిప్పు

రచన: వియోగి, కర్నూలు.

దిలీపుడు పిన్నవయసులోనే అంగరాజ్య సింహాసనం అధిరోహించవలసి వచ్చింది. అతని తండ్రి వేటకు వెళ్లి సింహాల బారిన పడి మరణించాడు. దాంతో పందొమ్మిదేళ్లకే దిలీపుడు రాజయ్యాడు.

ఇంకా చిన్నవాడే- రాజుగా వైభోగాలను

అనుభవిస్తూ విలాసవంతంగా జీవిస్తున్నాడు. అనుభవం లేదు. అయితే అతని అదృష్టం కొద్దీ నమ్మకస్తులైన సైన్యాధిపతులు, విశ్వాసపాత్రులైన మంత్రులు లభించారు. మహామంత్రి వివేకవంతుడు అపర చాణక్యుడు. అన్నీ తానై రాజ్యాన్ని

నడిపేస్తున్నాడు.

ఏళ్ళు గడిచాయిగానీ మంత్రిగారినుండి దిలీపుడు ఏమంత నేర్చుకోలేదు- వయస్సుతోబాటు గర్వం తలకెక్కింది. 'నా విష్ణు: పృథివీ పతే: - రాజే దేవుడు' అనుకున్నాడు. వ్యవహారంలో మొరటుదనం వచ్చేసింది. చుట్టూ స్వార్థపరులు, భట్రాజులు చేరారు. చివరికి అతను ఆజ్ఞలు కూడా జారీ చేశాడు- "నా విగ్రహాలను గుళ్లల్లో ప్రతిష్ఠింప చేయండి. పూజలు చేయించండి" అని.

గమనిస్తున్న పౌరులకు, మంత్రులకు 'చివరికి మన రాజ్యం ఏమవుతుందో' అని చింత మొదలైంది. హనుమాన్ పల్లెలో పూజారి హనుమంతుడు తెలివైనవాడు. "రాజుగారికి పాఠం చెప్పాల్సిందే" అనుకున్నాడు.

ఓ రోజు రాజుగారి దర్బారుకు వెళ్ళాడు. రాజుగారి ముందు నిల్చుని వినయంగా చెప్పాడు- "మహారాజా! హనుమాను పల్లె ప్రజలు మిమ్మల్ని శరణు వేడుతున్నారు" అని. "ఏంటి విషయం?" విసుగ్గా అడిగాడు దిలీపుడు.

"మూడు సంవత్సరాలుగా వానలు లేవు-

పంటలు పండటం లేదు- తాగేందుకు మంచినీళ్లు కూడా కరువై పోయాయి" విన్నవించుకున్నాడు.

"దానిదేముంది, మంత్రి గారికి చెప్పి ఊళ్లో చెరువులు తవ్వించుకో" ఆనతిచ్చారు రాజుగారు.

"అదీ అయ్యింది ప్రభూ! ఎన్ని చెరువులు తవ్వినా, బావులు త్రవ్వినా చుక్క నీరు పడలేదు. ఆఖరికి ప్రజలు కప్పల పెళ్ళిళ్లు చేసి ఘనంగా ఊరేగించారు కూడా" చెప్పాడు హనుమంతుడు.

"మూర్ఖ ప్రజలు! కప్పలకు పూజ చేస్తే

ఏమొస్తుంది? కనీసం నా విగ్రహానికి పూజ చేసి ఉన్నా వర్షాలు కురిసేవి" చెప్పాడు రాజు.

"అది కూడా అయింది ప్రభూ! మీరు ఆగ్రహించకపోతే మనవి చేసుకుంటాను- మీ విగ్రహానికి నిగ్రహంతో ఎన్నో పూజలు చేశాము. కానీ వర్షాలు కురవటం అటుంచి ఉన్న కొన్ని బావులూ ఎండిపోయాయి!" చెప్పాడు.

"ఊఁ.. మీ పూజల్లో ఏదో లోపం ఉంటుంది. సరే, మహామంత్రి! రోజూ ఎద్దుల బళ్ళల్లో కడవల నీళ్ళను పంపించండి వీళ్ళ ఊరికి" ఆదేశించాడు రాజు.

"చిత్తం, మహారాజా! తమరి ఆజ్ఞ శిరోధార్యం! అలాగే చేస్తాం, కాని ఎన్ని దినాలు చేయగలం?" మహామంత్రి సందేహం వ్యక్తపరిచాడు. "వర్షాలు పడేదాకా" తేలిగ్గా చెప్పాడు దిలీపుడు.

"కానీ వానలు పడే సూచనలు కనిపించడం లేదు ప్రభూ!" మహామంత్రి చెప్పగా అవునన్నట్లు తలాడించాడు హనుమంతుడు. దాంతో దిలీపుడికి కోపం వచ్చేసింది. "ఓరీ మూర్ఖా! అట్లా అయితే ఇక చేయగలిగిందేమీ లేదు. మీ ఊళ్ళో వాళ్లంతా కట్టగట్టుకొని వేరే

ఎక్కడికన్నా వలస పోండి!" హనుమంతుడిని ఉద్దేశించి కోపంగా చెప్పాడు దిలీపుడు.

"పోవచ్చు ప్రభూ! కానీ దాని వల్ల అక్కడి స్థానికుల నుండి వ్యతిరేకత వస్తుంది కదా. వాళ్ల ఆస్తుల్ని మేము కాజేసినట్లు వాళ్ళూ అనుకుంటారు. పైగా పుట్టి పెరిగిన ఊరు, ఆస్తిపాస్తులు వదులుకొని ఇంకో ఊరికి వలసపోవడానికి మా ఊరి వాళ్ళూ కూడా ఇష్టపడరు కదా ప్రభూ" హనుమంతుడు నిదానంగా విన్నవించాడు.

"నువ్వు అనేదీ నిజమే! ప్రజలు మూర్ఖులు! 'ఈ గాలి, ఈ నేల , ఈ సెలయేరు' అంటూ ఉన్న చోటే పాతుకుపోతారు. మరి ఏం చెయ్యాలి?" అడిగాడు రాజు, కిరీటం సర్దుకుంటూ.

"తమరు దైవం కంటే ఎక్కువ. తమరు అజ్ఞాపిస్తే ఆ వరుణదేవుడు వచ్చి వర్షాలు కురిపించి వెళతాడు. మా ఊరి ప్రజలు కరువు తొలగిపోతుంది" సన్నగా విన్నవించుకున్నాడు హనుమంతుడు.

"ఓహో! మేము దేముల్లమయి ఉండి కూడా, వర్షాల కోసం మరొకరిని దేబరించాలా?!

వరుణుడికి ఎంత కండకావరం! మా రాజ్యంలోని గ్రామంలోనే వర్షాలు కురిపించడా?! మహామంత్రి! వెంటనే వరుణదేవుడిని హెచ్చరించండి! రెండు రోజుల్లోగా వర్షాలు కురిపించాలి- లేకపోతే అతన్ని శిక్షిస్తామని చెప్పండి!" ఆజ్ఞాపించాడు దిలీపుడు, సభ చాలించి వెళ్లిపోతూ.

వెంటనే వేద శాస్త్ర పారంగతుల్ని, విద్యా విశారదులను, భట్రాజులను, భజంత్రీలను అందరినీ తీసుకొని మహామంత్రి హనుమాను పల్లెకు చేరుకున్నాడు. అక్కడ శాస్త్ర ప్రకారం యజ్ఞం నిర్వహించాడు- హనుమంతుడిని, మరికొందరు గ్రామస్తులను కూర్చోబెట్టుకొని.

అదృష్టమో, లేక కాకతాళీయమో! రెండో రోజుకల్లా భల్లన వర్షాలు కురవటం మొదలెట్టాయి. బావులు నిండాయి. చెరువులు నిండాయి. పిల్లకాలవలు నిండాయి. పొలాలు తడిశాయి. ప్రకృతి పులకించిపోయింది.

వర్షాలు పడ్డాయని తెలిసి దిలీపుడు మీసాలు మెలివేశాడు. తన ఆజ్ఞకు భయపడి వరుణుడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడని

భావించాడు. దాంతో అతనిలో అహం ఇంకా పెరిగిపోయింది.

నెల తరువాత హనుమాన్ పల్లెలో మళ్లీ వర్షాలు. ఈసారి అవి విపరీతంగా పడ్డాయి- చివరికి వరదలు ముంచుకొచ్చాయి. ప్రాణ నష్టం, ధననష్టం, ఆస్తి నష్టం.

హనుమంతుడు దిలీప మహారాజు సమక్షంలోకి వచ్చి ఫిర్యాదు చేశాడు మళ్లీ.

"వరుణదేవుడు తమరి ఆజ్ఞనే ధిక్కరిస్తున్నాడు ప్రభూ! యింకోసారి వర్షాలు కురిపించడమే కాకుండా, వరదలు కూడా తెప్పించి మా గ్రామస్తులను చాలా ఇబ్బందులపాలు చేస్తున్నాడు. ఎంతో ఆస్తి నష్టం జరిగింది; ధన నష్టం జరిగింది. అయినా నాకు పెద్దగా విచారం లేదు- ప్రజల డబ్బుదేమున్నది, ప్రజల ఆస్తులదేమున్నది?!

కానీ, వరుణుడి కావరం చూడండి- సాక్షాత్తు మీ గుడిని- నిత్య పూజలు అందుకునే మీ విగ్రహం ఉన్న గుడిని- వరదలు ముంచెత్తాయి. విగ్రహం కాస్తా వరదల్లో కొట్టుకుపోయింది. ఎంత వెతికినా దొరకలేదు. అదే మా ఊరంతటికీ బాధాకరంగా ఉంది" అని.

"అదేమీ పరవాలేదులే! మీ గ్రామంకోసం నా విగ్రహమూర్తి మరొకదాన్ని కొత్తగా పంపిస్తాను. మీరంతా నిర్విఘ్నంగా పూజలు చేసుకోవచ్చు" అనునయించాడు దిలీపుడు.

"సమస్య అదికాదు మహారాజా! సాక్షాత్తు దేవదేవుడయిన తమరి విగ్రహాన్నే వరదలు తస్కరించాయే, ఇక సామాన్యులం, మా బ్రతుకులెంత? 'తమరు దేవుడైతే మరి తమరి దివ్యమూర్తిని ఈ సామాన్య వరదలు ఏల ముంచెత్తాయి?' అని నాస్తికులు ప్రచారం మొదలుపెట్టారు ప్రభూ! వారి కూటమి బలం పుంజుకుంటున్నది అప్పుడే" రెచ్చగొట్టాడు హనుమంతుడు.

దిలీపుడు ఇప్పుడు పరువు సమస్యలో పడిపోయాడు.

"ఏమంటారు మహామంత్రి?!" అడిగాడు దిలీపుడు. మహామంత్రి కిమ్మనకుండా కూర్చున్నాడు.

"వరుణదేవుడు మిమ్మల్ని ధిక్కరించాడు మహారాజా! దీన్ని యింతటితో వదలకూడదు! 'పాసీలే, పాపం' అని వదిలేస్తే రేపు అతను యింకేమైనా చేయచ్చు.

చెడిపోయిన ఇతన్ని చూసి చిల్లర దేవతలు యింకేమైనా ఘోరాలు చెయ్యచ్చు. అందుకని ప్రజలకు తమరిపైనున్న భక్తివిశ్వాసాలు నిలబడే మార్గం ఆలోచించండి" అని సెలవు పుచ్చుకున్నాడు హనుమంతుడు- మహారాజా గుండెల్లో పొగబెట్టి.

"మన తక్షణ కర్తవ్యం ఏమిటి మహామంత్రి?!" అడిగాడు దిలీపుడు.

"మహారాజా! విషయం చిన్నది కాదు.

జటిలమైనది. కాబట్టి దీన్ని పరిష్కరించడానికి ఒక సంఘాన్ని నియమిద్దాం!" పాము చావకుండా-కర్ర విరగకుండా సలహా ఇచ్చాడు

వివేకవంతుడు. వెంటనే మహారాజు దానిని ఆమోదించాడు.

ఆరు నెలలు గడిచాయి. అంగరాజ్యంలో ఎక్కడా ఒక్క చుక్క కూడా వర్షం పడలేదు: ఎండలు మండి పోయాయి. చెరువులు, బావులు ఎండిపోయాయి. నీటికి కటకట ఏర్పడింది. వ్యవసాయం కుంటుపడింది. పశుగ్రాసం తగ్గిపోయింది. పశువులను కబేళాలకు తరలిస్తున్నారు. నిత్యావసరాలకు కూడా కరువు ఏర్పడింది. దాంతో రాణిగారికి కూడా మహారాజు పైన కోపం వచ్చింది- "ఇంత సువిశాల సామ్రాజ్యానికి మహారాజులు! అయినా ఏం ఉపయోగం? కనీసం తాగడానికి గుక్కెడు నీళ్లు దొరకడం లేదు!" అని ఆక్షేపించింది.

దాంతో మహారాజుకు కోపం వచ్చింది. మంత్రులను సమావేశ పరచి "మహామంత్రి! ఏమిటి ఈ దారుణం?! గత వంద సంవత్సరాలుగా- ఆ మాటకొస్తే చరిత్రలో ఎప్పుడూ- ఇటువంటి దారుణం లేదు! త్రాగు నీళ్లకు కూడా కటకటలాడాల్సి వస్తున్నది. ఎందులకీ పరిస్థితి?" అని అడిగాడు.

"ఏముంది మహారాజా! తమరు వరుణదేవుడిని శిక్షిస్తారని భయపడి అతగాడు మన దేశం వదిలి పారిపోయాడు" చెప్పాడు మహామంత్రి.

"పిరికిపంద! దాని వల్ల శిక్ష రెట్టింపవుతుందని అతనికి అర్థం కాలేదు" వ్యాఖ్యానించాడు సైన్యాధిపతి.

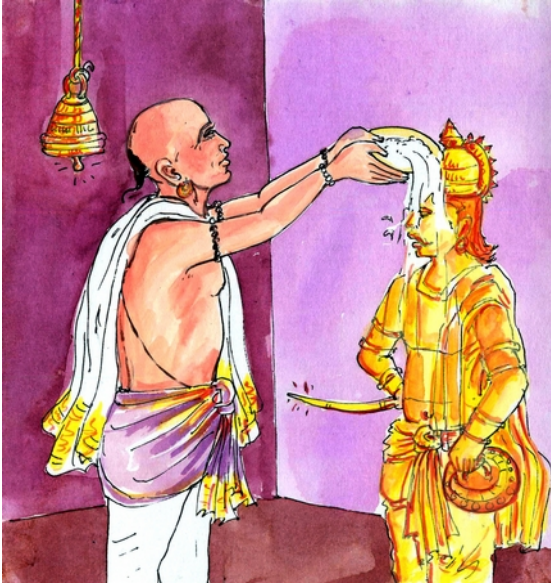

"మహామంత్రి! వరుణదేవుడిని సగౌరవంగా ఆహ్వానించండి! 'మేం అతన్ని క్షమిస్తున్నాం. అతనిని దండించం' అని చాటించండి" మహారాజు చెప్పాడు.

రాజుగారి ఆజ్ఞమేరకు ఊరూరా దండోరా వేశారు- వరుణదేవుడు రావాలని, అతనికి

ఎటువంటి శిక్ష ఉండదని. ఆగమ శాస్త్రం ప్రకారం పండితులు, పూజారులు వరుణయాగం చెయ్యడం ప్రారంభించారు. గాడిదల ఊరేగింపులు, కప్పల పెళ్లిళ్లు చేశారు. వరుణ భజనలు చేశారు.

కానీ హనుమాన్ వల్లెలో హనుమంతుడు మటుకు యిందుకు భిన్నంగా దిలీపుడి విగ్రహానికి పాలాభిషేకం చేస్తున్నాడు!

ఈ వార్త మహారాజుకు తెల్సి, అతన్ని పిలిపించాడు- "మూర్ఖా! అందరూ వరుణ పూజలు చేస్తూ ఉంటే నువ్వు మా విగ్రహానికి పాలాభిషేకం చేస్తున్నావట? ఎందుకు?!"

విస్మయంగా అడిగాడు.

"అవును ప్రభూ! ఈ రాజ్యానికి దేవుడు మీరే! మిమ్మల్ని కొలిస్తే మీరు అనుగ్రహించని దేముంది?" హనుమంతుడు అడిగాడు.

"హనుమంతా! ఇసుమంత తెలివికూడా లేకుండా మాట్లాడుతున్నావు. మహారాజుల వారు సర్వశక్తిసంపన్నులయితే మరి వర్షాలు కురవకుండా ఎలా ఉంటాయి?" అగ్రహించాడు మహామంత్రి.

"మరి గ్రామ గ్రామానా మహారాజు గారి విగ్రహాలు, గుళ్ళు ఉన్నాయిగా, వాటి వల్ల ఉపయోగం లేదా?!" సూటిగా అడిగాడు హనుమంతుడు.

"అంత మాట ఎవరు అనగలరు?" సైన్యాధ్యక్షుడు అన్నాడు.

"మ్రొక్కిన వరమివ్వని దేవతను గ్రక్కున విడువంగవలయు కదా?!" అడిగాడు హనుమంతుడు.

"మూర్ఖా! నీకు దేశ బహిష్కారం కావిస్తున్నాను!" కోపంగా చెప్పాడు మహారాజు.

"మహాప్రసాదం! నేను అనుకున్నది అదే,

తమరు అనుగ్రహించిందీ అదే!" వినయంగా చెప్పాడు హనుమంతుడు.

"అదేమన్నమాట?!" విస్మయంగా అడిగాడు దిలీపుడు.

"క్షమించాలి! పడవను నడిపే నావికుడు తెలివిగా నడపాలి! తెలివి తక్కువ తనంతో అటూ ఇటూ చేస్తే ప్రయాణీకులందరూ ఏట్లో పడతారు. సువిశాల సామ్రాజ్యానికి ప్రభువులైనవారు గొప్ప కార్యచూరులై, రాజ్యాన్ని సక్రమంగా నడిపించాలి! అలాకాక ప్రభువులు మూర్ఖులై రాజ్యాన్ని భ్రష్టు పట్టిస్తే ప్రజలు యిక్కట్లు పాలవుతారు. ప్రజలందరికీ మార్గం నిర్దేశించవలసిన మహారాజులే అహంకారంతో ఊదిపోతే ప్రజలందరూ మరింత మూర్ఖంగా తయారవుతారు" హనుమంతుడు చెప్పాడు ప్రశాంతంగా.

"అంటే మా మహారాజుగారు 'మూర్ఖులు, అహంకారులు' అనా, నీ అభిప్రాయం?!" సైన్యాధ్యక్షుడు. ఆవేశపడ్డాడు

"మన్నించాలి! అశాశ్వతమైన శరీరాన్ని ధరించిన మనం దేవుళ్లం ఎలా అవుతాం? మన మనసుపైనే మనకు నియంత్రణ లేదు. అటువంటిది దేవుడినని అహంకరించడం గృడ్డితనం కాక మరేమిటి? పరమాత్మను వదిలి ఒక మామూలు మనిషిని పూజించమనటం ఏమిటి?!" హనుమంతుడు ప్రశ్నించాడు ధైర్యంగా.

సైన్యాధ్యక్షుడు కోపంతో ముందుకు ఫోటోగా, మహారాజు అతన్ని ఆపాడు. "హనుమంతా! మా కళ్లు తెరిపించావు! అహంకరించి రాజ్యమంతటా మా విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠింపజేసుకున్నాము. అది తప్పే! వాటినన్నిటినీ తొలగించండి. నేను ఎంత అల్పుడినో నాకు అర్థమయింది!" అని మంచి మనసుతో కంట తడి పెట్టాడు.

ఎందుకో మరి, వెంటనే ఉరుములు, మెరుపులతో వర్షం మొదలయింది రాజ్యం అంతటా.

రోగి: డాక్టర్ గారూ నా జబ్బు తగ్గిపోయింది . నన్ను డిశ్చార్జ్ చేయండి.

డాక్టర్: అదేంబోయ్! నీకు జబ్బు తగ్గలేదు. మరో వారం ఉండాలి.

రోగి: లేదు డాక్టర్! పక్క పేషెంట్ బిల్లు చూడగానే నా రోగం తగ్గిపోయింది.

నవ్వండి!

దేవుని సాయం

"మనిషి శ్రమిస్తే భగవంతుడు సాయపడతాడు" అంటూ ఈ కథ రాసి వంపారు అమ్మమ్మగారు. దీన్ని చదవండి; ఉపయోగంలోకి తేండి మరి!

రచన: శ్రీమతి ఆదూరి హైమవతి, విశ్రాంత ప్రధానోపాధ్యాయిని, బెంగళూరు.

అంజమ్మ ఒక పేదరాలు. ఆమె భర్త తాగుడుకు బానిసై, ఆరోగ్యం చెడి చనిపోయాడు. ఆమె ఒక్కగానొక్క కూతురు అమ్మా.

అంజమ్మ కూలీ-నాలీ చేసి ఎలాగో అమ్మాను చదివిస్తున్నది. అమ్మా ఇప్పుడు ఏడో తరగతికొచ్చింది. బళ్ళోని ఇతర పిల్లలతో తనను పోల్చుకుంటుంది- రోజూ తల్లిని

వేధించటం మొదలు పెట్టింది: "అందరిలాగా నాకూ మంచి బట్టలు కావాలి; నాక్కూడా అవీ-ఇవీ కావాలి" అని పొట్లాట, అంజమ్మతో. 'కూతురికి తమ పరిస్థితి ఇంకా అర్థం కాలేదే' అని అంజమ్మ ఇంకా బాధ పడుతుండేది. ఊళ్ళో మూలగా పురాతనమైన శివాలయం ఒకటి ఉండేది. ఆ శివాలయానికి రాబడి తక్కువ, పని ఎక్కువ. అందుకని దాని పట్ల

ఎవ్వరూ పెద్ద శ్రద్ధ చూపేవాళ్ళు కాదు. అయితే 'దైవసేవ!' అని అంజమ్మ ఆ శివాలయాన్ని ఊడ్చే బాధ్యతను నెత్తిన వేసుకున్నది. శివాలయం శుభ్రం చేసేప్పుడంతా 'నా పేదరికపు కష్టం కంటే మా పాప గొడవ ఎక్కువ కష్టంగా ఉన్నది దేవుడా! నా బిడ్డకు మంచి బుద్ధి ప్రసాదించు చాలు" అని దేవుడితో మొరపెట్టుకునేది.

ఒక రోజు ఉదయాన్న ఆమె గుడికి వెళ్ళే సరికి అక్కడ రావి చెట్టు క్రింద ఓ సన్యాసి కూర్చోని కనబడ్డాడు. అంజమ్మ అతనికి మ్రొక్కి, గుడి ప్రాంగణాన్నంతా ఊడ్చి శుభ్రం చేసింది.

సన్యాసి ఆమెకేసి చూస్తూ "మనుషుల ఆకలి ఓ వింత తల్లీ! నీకూ ఆకలి ఉంటుందిగా, నీకు ఇవిగో- ఈ గుమ్మడి గింజలు సరిపోతాయనుకుంటాను; చూడు!" అని తన జోలెలోంచి కొన్ని గుమ్మడి గింజలు తీసి అంజమ్మకు ఇచ్చాడు. అంజమ్మ వాటిని ఓ కాగితంలో పొట్లం కట్టుకొని ఇంటికి తెచ్చుకున్నది.

ఎప్పటిలాగానే ఆరోజు కూడా ఇల్లు చేరిందో లేదో- 'ఆకలి ' అంటూ అరిచింది అమ్మూ.

"ఉండు తల్లీ! వస్తున్నా..." అంటూ తను తెచ్చుకున్న గుమ్మడి గింజల పొట్లం తెచ్చి కూతురు చేతిలో పెట్టింది అంజమ్మ- "ఇవి తింటే ఆకలి తీరుతుంది; బలమూ వస్తుంది! గుమ్మడి పండులా ఒళ్ళు గట్టి పడుతుంది!" అంటూ.

అమ్మూకు అరికాలి మంట నెత్తి కెక్కింది-

"అందరూ ఎంచక్కా గారెలూ, బూరెలూ, ఇడ్డీలూ, పెసరట్లూ తింటారు. అవేమన్నా పెట్టావా, ఒక్కనాడైనా?! ఎప్పుడూ ఇట్లాగే- విత్తనాలూ, గింజలూ తెచ్చి నాముఖాన కొడతావ్! ఇట్లాంటివి నాకు వద్దే వద్దని ఎన్ని సార్లు చెప్పాల్సి?!" అని అరిచి, అయినా కోపం

పట్టలేక వాటిని కిటికీలోంచి బయటికి విసిరి కొట్టింది.

అంజమ్మకు కూడా కోపం వచ్చేసింది- "అమ్మా! 'ఆకలికి రుచి తెలీదు, నిద్రకు సుఖం తెలీదు' అంటారు పెద్దలు. నీకు నిజంగా ఆకలైతే ఏదో ఒకటి తినాలి- అంతే! మనమేమన్నా భాగ్యవంతులమా, గారెలూ బూరెలూ వండుకు తినేందుకు? మీ నాయన ఎన్నడో చనిపోతే, నేనే ఏదో కూలీ-నాలీ చేసి చదువు చెప్పిస్తున్నానని నీకు తెలీదా? ఇవాళ్ళ గుళ్ళో ఊడుస్తుంటే ఒక సన్యాసి కనబడి ఈ గింజలు ఇచ్చాడు. వీటిని తింటేనన్నా నీకు బలమూ, బుద్ధి వస్తాయని ఆశ పడ్డాను. నువ్వే గొప్పదానివన్నట్టు అన్నీ విసిరి కొట్టావు!" అంటూ బయటికి వెళ్ళి దొరికిన గుమ్మడి విత్తనాలన్నీ ఏరుకొచ్చింది.

వాటిని శుభ్రంగా కడిగి "నువ్వు తింటావా, నన్ను తినెయ్యమంటావా?!" అడిగింది అమ్మాను. ఏమనుకుందో ఏమో కానీ అమ్మా వాటిని తీసుకుని, ఒలిచి నోట్లో వేసుకున్నది. వాటిని నములుతుంటే అవి చాలా తియ్యగా అనిపించాయి. అటుపైన ఆ

పాప మారాం మానేసి, గింజలన్నిటినీ తీసుకొని తినేసి, ఆటలాడుకునేందుకు పోయింది.

మరుసటి రోజున ఉదయం అంజమ్మ ఇంటి చుట్టూ ఊడ్చేందుకు వెళ్ళినప్పుడు చూసింది: కిటికీ అవతలగా తీగ ఒకటి మొదలై, వాళ్ల గుడిసె పైకంటా పాకి ఉన్నది! చూస్తే అది ఒక గుమ్మడి తీగ. ఆ తీగకు నిండా పెద్ద పెద్ద గుమ్మడి కాయలు కాసి ఉన్నాయి- ఒక్కో కాయా ఒక్కో కుండంత సైజులో ఉన్నది! అన్నీ బంగారు రంగులో మెరుస్తున్నాయి!

అంజమ్మ తన కళ్ళను తానే నమ్మలేక పోయింది. "అమ్మా! ఓ అమ్మా ! ఇటు వచ్చి చూడు! మన ఇంటిమీద ఈ గుమ్మడితీగా, దానికి బానలంత సైజు గుమ్మడి కాయలు! ఇదేదో మంత్రం లాగే ఉంది అమ్మా!" అని అరిచింది.

వెళ్ళి చూసిన అమ్మా కూడా ఆశ్చర్య- పోయింది- "అమ్మా! నిన్న నువ్వు గుడినుండి తెచ్చానన్నావే, వాటిల్లో గింజ ఒకటేదో ఇక్కడ పడి మొలిచి ఉండాలి! అయినా ఒక్కరోజులో

గుమ్మడి చెట్లు ఎందుకొస్తాయి?" అంది.

ఆ రోజు వాళ్లింట్లోనే కాదు, ఇరుగు-పొరుగుల ఇళ్ళలో కూడా గుమ్మడికాయ కూర అద్భుతంగా కుదిరింది. మరుసటి రోజున అమ్మ, అంజమ్మ ఇద్దరూ కలిసి మిగిలిన గుమ్మడి కాయలన్నింటినీ కోసి, క్రిందికి దింపి, సంతలో అమ్మారు. నిగనిగలాడే గుమ్మడి కాయలు ఎన్నడూ లేనంత ధరకు అమ్ముడయ్యాయి!

ఆ తర్వాతి రోజున కూడా ఆమె ఇంటి పెరడునంతా శుభ్రం చేసి, మరిన్ని కూరగాయ గింజలు, ఆకు కూర గింజలు తెచ్చి నాటింది. చిత్రం ఏమో గానీ, అన్నీ మొలవటమే కాదు;

ఏ రోజుకారోజు చాలా వేగంగా పెరగసాగాయి కూడా!

గుమ్మడికాయ కాత చాలా నెలల పాటు కొనసాగింది. ఆలోగా సారకాయలు, బీరకాయలు, కాకర కాయలు, చిక్కుడు కాయలు- ఇలా రకరకాల కూరలు కాపుకొచ్చాయి. ఇప్పుడిక ప్రతిరోజూ ఉదయాన్నే అంజమ్మతోబాటు అమ్మ కూడా వాళ్ళ పెరటి తోటలో పనిచేయసాగింది: ఇద్దరూ కలిసి మొక్కలకు నీళ్ళు పోసేవాళ్ళు, ఎరువు తెచ్చి వేసేవాళ్ళు, కాయలు కోసేవాళ్ళు. అమ్మ బడికి వెళ్ళాక, అంజమ్మ వాటిని తీసుకెళ్ళి అమ్మేది. శ్రమించటం అలవాటయిన అమ్మ అల్లరి తగ్గింది, బాధ్యతగా తయారైంది- పొదుపు, తృప్తి అలవడ్డాయి. కుటుంబంలోకి శాంతి-సుఖాలు ప్రవేశించాయి.

"చూశావా అమ్మా! గుప్పెడు గుమ్మడి గింజలతో మన జీవితాలు ఎలా మారిపోయాయో?! ఆ సన్యాసి ఎవరో కాదు- నిజంగా ఆశివుడే! "అనేది అంజమ్మ, రోజూ ఓసారైనా.

విచారం

ఈ కథలో లెక్కలు చూడండి. చిన్న అంకెలు త్వరలోనే పెద్దవి ఎలా బెటాయో చూడండి. విచారం ఎట్లా అంటుకుంటుందో గమనించండి. అంతే కాక మరి కొంచెం ఆడపిల్ల గురించి ఆలోచించండి-
రచన : నారాయణ, కొత్తపల్లి బృందం

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో ఒక రాజు ఉండేవాడు. ఆ రాజుకి ఏడుగురు భార్యలు. ఆ ఏడుగురు భార్యలకూ ఏడుగురు కూతుర్లున్నారు గానీ ఒక్క కొడుకూ లేడు. రాజు గారు వాళ్ల నాన్నకి ఒకటే విచారం వేసింది- "అయ్యో! ఒక్క మగపిల్లాడన్నా ఉంటే బాగుండు కదా, వీడి తర్వాత రాజ్యాన్ని పరిపాలించేది ఎవరు?" అని.

ఆయన రాజుతో అన్నాడు యీ మాటే దాంతో రాజుగారు కూడా విచారపడ్డారు. విచారం ఇప్పుడు ఇద్దరికి వేయటం మొదలెట్టింది.

అప్పుడింక రాజుగారు రాణుల దగ్గరికి పోయి, చెప్పారు-"నాకు చాలా విచారంగా ఉంది అమ్మాయిలూ, మనకి ఏడుగురు ఆడపిల్లలున్నారు గానీ ఒక్క మగపిల్లాడన్నా లేడే! నా తర్వాత రాజ్యం అంతా వేరే ఎవరికి

ఇవ్వాలో ఏమో!" అని. దాంతో ఏడుగురు రాణులకూ విచారం మొదలైపోయింది. అట్లా ఇప్పుడు విచారం తొమ్మిది మందికి వేయసాగింది.

రాణులు ఊరికే ఉండరు కదా, వాళ్లంతా ఎవరికి వాళ్లు వాళ్ల చెలికత్తెలకు చెప్పారు విచారంగా. "చూడే, ఎన్నడూ లేనిది ఇవాళ్ల రాజుగారు కూడా విచారపడ్డారు! నాకు ఒక్క మగపిల్లాడన్నా పుడితే బాగుండును కదా, ఆయన విచారం పోగొట్టేందుకు!" అని. దాంతో పాపం చెలికత్తెలు కూడా విచారపడటం మొదలు పెట్టారు. అట్లా విచారం ఇప్పుడు 16 మందికి వేయసాగింది.

ఆ చెలికత్తెలందరూ పోయి వాళ్ల భర్తలకి చెప్పారు "పాపం, రాజుగారు. ఎంత కష్టం వచ్చిందో చూడండి. ఏడుగురికి ఏడుగురు

ఆడపిల్లలే. ఒక్క మగపిల్లాడన్నా కష్టం తీరుపోవును కదా" అని. "పాపం" అని విచారపడ్డారు భర్తలందరూ. దాంతో విచారం ఇప్పుడు మొత్తం 24 గురికి వేయటం మొదలుపెట్టింది.

ఆ లోపల 24మందీ మరో 24 తో చెప్పుకున్నారు. ఆ మొత్తం 48మందీ మరో 48 తోటి. ఆ మొత్తం 96 మందీ మరో 96 తోటి ఆ మొత్తం మందీ మరో 192 మంది తోటి. ఆ మొత్తం మందీ మరో 384 తోటి.

అట్లా ఆ 768మందీ -ఆ 1536మంది- ఆ 3072మంది- ఆ 6144- మళ్ళీ వాళ్లంతా మరో 12288మంది తోటి -ఆ 24576 మందీ కలిసి -ఆ 49152 మందీ కూడా మళ్ళీ -మొత్తం 98304మందీ కలిసి -1,96,608 మంది- ఘోరంగా విచారపడి పోవటం మొదలెట్టారు.

అట్లా విచారం ఊళ్లు ఊళ్లనీ మింగేస్తూ పోయి చివరికి సంతోషపరానికి కూడా చేరుకున్నది. ఆ ఊళ్లో కూడా ఒకరు, ఇద్దరు, నలుగురు, ఎనిమిది మంది- పదహారు-ముప్పై రెండు ఇట్లా ఎక్కువెక్కువ

మంది విచారపడి పోవటం మొదలెట్టారు. "అయ్యో! రాజాగారికి ఒక్క మగపిల్లాడూ లేడే! ఇక రాజ్యం ఎలాగ?" అని.

అయితే ఆ ఊళ్లో ఆనందలక్ష్మి అని ఓ చిట్టి పాప ఉండేది. ఆ పాపకి సంగతి అర్థమైంది గానీ, విచారం మటుకు అస్సలు వెయ్యలేదు! "ఏముంది, మగ పిల్లాడు లేకపోతే?!

అంత మంది ఆడపాపలున్నారు గదా, రాజ్యాన్ని వాళ్లకే అప్పజెబితే పోయే!" అనేసింది అలవోకగా.

"అవునే! ఈ సంగతి మనకు ఎందుకు తట్టలేదు?" అని అందరూ నోళ్లు వెళ్లబెట్టారు.

మన విచారాలన్నీ కూడా చాలా వరకు ఇట్లానే ఉంటాయి. ఏవో కొన్ని ఊహలతో మొదలై అవి అందరికీ అంటుకుంటూ పోతాయి. విచారం వల్ల నిజానికి ఉపయోగం కంటే నష్టమే ఎక్కువ. పరిష్కారాలు దొరికించుకోవటమే వాటికి మందు!

జననీ జన్మభూమి

రవ్వన్ కథ

మూలం: కాన్స్టాన్టిన్ పాస్టావ్స్కీ రాసిన "ద లిటిల్ స్టీల్ రింగ్"

అనుసృజన - రాధ మండువ

1

'కుజ్జా' తాత తన మనమరాలు 'వర్వరా'తో కలిసి ఓ గ్రామంలో ఉండేవాడు. కారడవిని ఆనుకుని ఉండేది ఆ ఊరు.

అది చలికాలం. దట్టమైన మంచుతో, చలి గాలులతో, వణికించే చలితో గడగడలాడిస్తున్నది వాతావరణం. మంచు కూడా గడ్డ కట్టి ఉంది. రాత్రి వేళల్లో అడవిలో

తోడేళ్ళ అరుపులు హోరెత్తిస్తున్నాయి.

“ఆ తోడేళ్ళు చూడమ్మాయ్! మనుషుల్లాగే ఇళ్ళల్లో ఉండాలని, వాళ్ళలాగే పొయ్యి ముందు కూర్చోని చలి కాచుకోవాలని ఎలా అరుస్తున్నాయో!?” అనేవాడు చలికి వణుకుతూ తాత.

సరిగ్గా అట్లాంటి సమయంలోనే తాత

దాచుకున్న ముక్కుపాడుం అంతా అయిపోయింది. ఆయన వల్లమాలిన దగ్గుతో బాధ పడుతున్నాడు. దగ్గుతూ దగ్గుతూ మధ్యలో 'ముక్కుపాడుం పీలీస్తే బావుండు, మామూలు మనిషినవుతాను' అంటున్నాడు.

తాత బాధ చూడలేని వర్వరా ఒక ఆదివారంనాడు బయలుదేరి సంతకి వెళ్ళింది- ముక్కుపాడుం తీసుకు రావడానికి. పాడుం కొనుక్కుని రైల్వేస్టేషన్కి తిరిగితే వచ్చింది గానీ ఇంకా రైలు రావడానికి సమయం ఉంది- దాంతో ఆ పాప ప్లాటుఫారం మీదే అటూ ఇటూ

తిరగసాగింది. అక్కడ టీ షాపుకి దగ్గరగా ఇద్దరు సైనికులు కూర్చుని ఉన్నారు. వాళ్ళల్లో ఒకతనికి గడ్డం పెరిగి ఉంది. అతని కళ్ళు చాలా దయగా ఉన్నాయి.

వర్వరా వాళ్ళ ప్రక్కనుండి నడుస్తుండగా ఒక రైలు బండి వేగంగా దూసుకుపోయింది. అది చిమ్మిన మంచు వాళ్ళని కప్పివేసింది.

“జాగ్రత్తమ్యాయ్, ఆ రైలు నిన్ను ఎగరేసుకుపోకుండా చూసుకో” అని గడ్డమతను అరిచాడు. వర్వరా అక్కడున్న దీప స్తంభాన్ని గట్టిగా పట్టుకుని కళ్ళు మూసుకుంది.

రైలు దాటిపోయాక వర్వరా వైపు చూస్తూ “నీ చేతిసంచీలో ఏం ఉంది? నన్యం కాదు కదా?!” అడిగాడు గడ్డపు సైనికుడు కొంచెం ఆశగా.

“అవును, నన్యమే!” అంది వర్వరా.

“దయచేసి దానిలో కొంత నాకు అమ్ముతావా? -కొంచెం చాలు!” అడిగాడు అతను.

“తాత అలా అమ్మవద్దంటాడు. నీకు కొంచెం కావాలంటే తీసుకో, డబ్బులేమీ అక్కర్లేదు”

అంటూ సంచీలోంచి కొంత పాడి తీసి ఇచ్చింది. గట్టిగా ముక్కునిండా పాడుముని పీల్చుకున్న అతని కళ్ళు సంతోషంతో మెరిసిపోయాయి.

"అమ్మాయీ, దీనికి బదులుగా నేను నీకు ఈ ఉక్కు ఉంగరం ఇస్తున్నాను- తీసుకో" అన్నాడు.

"వద్దండీ" అంది వర్వరా.

గడ్డమతని ప్రక్కన కూర్చుని ఉన్న రెండవ సైనికుడు "తీసుకో, ఇతను చాలా గొప్పవాడు. ఇతనిచ్చే ఆ ఉంగరం నీకు అదృష్టాన్ని తీసుకురాగలదు" అన్నాడు.

గడ్డమతను నవ్వుతూ "అవును అమ్మాయీ, ఇది అద్భుతమైన ఉంగరం. దీన్ని నువ్వు

మధ్యవేలికి ధరించావనుకో, మీ ఇంట్లో వాళ్లంతా ఆరోగ్యంగా ఉంటారు. ఉంగరంవేలికి పెట్టుకుంటే ఎంతో సంతోషాన్ని పొందుతారు. చూపుడువేలికి ధరిస్తే ఇక ప్రపంచంలోని అందాలన్నీ కనిపిస్తాయి!" అన్నాడు.

"అవునా, చాలా సంతోషం. మా తాత ఆరోగ్యం బాగా లేదు. అందుకని నేను ఇప్పుడు దీన్ని నా మధ్య వేలికి పెట్టుకుంటాను" అంటూ ఉంగరాన్ని తీసుకుని మధ్యవేలికి పెట్టుకుంది వర్వరా. అంతలో తన ఊరు పోయే రైలు రావడంతో వాళ్ళ దగ్గర వీడ్కోలు తీసుకుని రైలు ఎక్కింది.

2

చలిగాలి శరీరాన్ని చీరేస్తోంది. వేలికి ఉన్న ఉంగరాన్ని తిప్పుకుంటూ, దాని మెరుపు చూసుకుంటూ, సీట్లో ఓ మూలగా ముడుక్కుని కూర్చుంది వర్వరా.

అంతలోనే రైలు వాళ్ళ ఊరు చేరింది. రైలు దిగి ఊళ్ళోకి నడుస్తుండగా ఆమెకు ఒక

ఆలోచన తట్టింది: "గడ్డం సైనికుడు చిటికెన వేలు గురించి చెప్పడం మరిచాడే?! ఉంగరాన్ని ఆ వేలికి పెట్టుకుంటే ఏమవుతుంది?!" అని. వెంటనే ఉంగరాన్ని మధ్యవేలి నుంచి తీసి చిటికెన వేలుకి మార్చబోయింది గభాల్లు. సరిగ్గా ఆ

సమయానికి ఆమె ఓ చిన్న లోయ ప్రక్కగా నడుస్తోంది. అకస్మాత్తుగా ఉంగరం ఆమె వేలినుండి జారి, క్రింద లోయలో పడిపోయింది!

వర్షరా లోయలోకి దిగి, చేతులతో మంచుని అడ్డు తొలగిస్తూ వెతికింది చాలా సేపు. చలికి ఆమె వేళ్ళు నీలంగా మారాయి కానీ ఉంగరం మాత్రం కనపడలేదు.

వర్షరా కన్నీటి పర్యంతం అయింది. 'అయ్యో! ఇప్పుడు తాత ఆరోగ్యంగా, సంతోషంగా ఉండేది ఎలా? నేను ప్రపంచంలో వింతలను చూసేది ఎలా?' అనుకుని దిగులు పడింది. కన్నీళ్లు ఆమె

బుగ్గల మీదకి జారి గడ్డ కడుతున్నాయి. "మంచు కాలం పోయాక మళ్ళీ వచ్చి ఉంగరాన్ని వెతకాలి" అనుకున్నది. "అప్పుడు దొరుకుతుంది ఉంగరం, ఖచ్చితంగా". ఈ ఆలోచన రాగానే కళ్ళు తుడుచుకుని ఉంగరం పడిన ప్రాంతంలో గుర్తుగా ఒక మొక్కను నాటింది.

ఇంటికి వెళ్ళి తాతకి ముక్కు పాడుముని ఇచ్చింది. తాత దాన్ని కొద్ది కొద్దిగా పీలుస్తూ శరీరాన్ని వెచ్చబరుచుకున్నాడు.

మంచు తుఫాను గ్రామాన్ని ముంచెత్తింది. ఇళ్ళు, చెట్లు మంచుతో కప్పబడిపోయాయి. కుజ్మా తాతకి దగ్గు ఎక్కువయింది. ఇప్పుడు మరీ అతని పడక క్రింద నిప్పుల కుంపటి విడవకుండా ఉంచవలసి వస్తోంది. ఎప్పుడూ త్రాగడానికి వేడిగా ఏదైనా ఇవ్వమంటున్నాడు. నీళ్ళు వేడి చేసి నోట్లో పోస్తే త్రాగుతున్నాడు. ఘనపదార్థమేదీ మింగలేకపోతున్నాడు.

"ఉంగరం ఉన్నట్లయితే తాత ఆరోగ్యం బాగుపడేది. తొందరపాటుతో ఆ ఉంగరాన్ని ఎట్లా పోగొట్టుకున్నానో చూడు!" అని

వర్షరా తన్ను తాను తిట్టుకుంటూ,
దిగులుగా సూర్యుడి కోసం ఎదురు

చూడసాగింది.

3

ఒకరోజు ఉదయం నిద్ర లేచేసరికి కిటికీ ద్వారా లోపలకి వస్తున్న సూర్య కిరణాలు కనిపించాయి- దిగ్గున లేచి పరిగెత్తుకుంటూ బయటకి వెళ్ళింది. వెచ్చటి గాలి ఆమె కళ్ళని తాకింది హాయిగా- "వసంతకాలం వచ్చేసింది తాతా!" అని అరుచుకుంటూ చెప్పింది తాత దగ్గరికి పరుగెత్తి. తాత కళ్ళు తెరిచి నవ్వాడు.

ఇళ్ళ కప్పుల నుండి మంచు కరిగి శబ్దం

చేస్తూ క్రిందికి జారుతోంది. అడవిలోని చెట్ల కొమ్మలన్నీ తడిసి పోయి ఉన్నాయి. కొండ వాగులు పొంగి పొర్లుతున్నాయి. జలపాతాల హోరులు, పక్షుల కిలకిలలు కమ్మగా వినిపిస్తున్నాయి. అప్పుడే పూలచెట్లు కూడా పుష్పించడానికి ఆయత్తమవుతున్నాయి.

ఉంగరం పోగొట్టుకున్న చోట తను నాటిన చిట్టిమొక్క కూడా మంచు నుండి బయటపడింది కొద్ది రోజుల్లో. వర్షరాకి ఆ చెట్టును చూసి చాలా సంతోషం వేసింది. గబగబా వెళ్ళి ఆ మొక్క చుట్టూ ఉన్న పాత ఆకులు, పుల్లలు అన్నీ తొలగిస్తూ ఉంగరం కోసం వెతికింది. ఒక ఆకు క్రింద మెరుస్తూ కనిపించింది ఉంగరం!

"అహా! నా ఉంగరం దొరికిందోచ్!" అని అరుస్తూ అక్కడే కూలబడి దాన్ని చేతులోకి తీసుకుంది వర్షరా.

ఉంగరం ఏ మాత్రం తుప్పుపట్టలేదు.

కొంచెంసేపు దాన్ని మురిపెంగా చూసుకున్నాక "తాత ఆరోగ్యం బావుండాలి" అని కోరుకుంటూ ఉంగరాన్ని మధ్యవేలుకి ధరించి ఇంటికి వచ్చింది వర్వరా. ఆ సరికి కుజ్జా తాత ఇంటి ముందున్న తిన్నె మీద కూర్చుని ఉన్నాడు! ఇన్ని రోజులుగా బయటికే రాని తాతని అట్లా ఇంటి బయట చూసి వర్వరా ఆశ్చర్యపోతూ ఆయన దగ్గరకి పరిగెత్తింది.

"చూడు అమ్మాయీ, నువ్వు గెంతుకుంటూ మన ఇంటి తలుపు కూడా వేయకుండా వెళ్ళావు. బయట నుండి మంచి వెచ్చని గాలి లోనికి వచ్చింది. దాంతో నా రోగం ఎగిరిపోయింది! రా, త్వరగా పొయ్యి వెలిగించు! రొట్టెలు చేసుకుని తిందాం, ఆకలిగా ఉంది" అన్నాడు తాత ఆమెని చూడగానే, నవ్వుతూ.

వర్వరా నవ్వింది. తాత దగ్గరికెళ్ళి కూర్చొని, నెరిసిపోయిన వెంట్రుకలని చక్కచేస్తూ "ఉంగరం నీ ఆరోగ్యాన్ని బాగు చేసింది!" అంది సంతోషంగా.

"అవును, వెచ్చని వాతావరణపు ఉంగరం నా

శరీరాన్ని చుట్టుకుని నన్ను బాగు చేసింది" అన్నాడు ఉంగరం సంగతి ఏమీ తెలియని కుజ్జా తాత.

వర్వరా ఆ రోజంతా ఆ ఉంగరాన్ని మధ్యవేలికే పెట్టుకుంది. రాత్రి పడుకునేటప్పుడు మాత్రం దాన్ని ఉంగరపు వేలికి మార్చింది. "ఇప్పుడు నాకు సంతోషం కలగాలి" అనుకున్నది; కాని అది వచ్చినట్లు ఏమీ సూచన కనిపించలేదు. "బహుశా నిదానంగా వస్తుందేమోలే" అనుకుంటూ నిద్రలోకి జారిపోయింది.

ఉదయాన్నే లేచి ఇల్లంతా శుభ్రం చేసింది; తాతకి స్నానం చేయించి తను కూడా తలారా స్నానం చేసింది; మంచి దుస్తులు ధరించింది; కూరలు, పండ్లు తెచ్చుకోవడానికి అడవిలోకి వెళ్ళింది.

వచ్చని గడ్డి భూమి అంతటా పరుచుకుని ఉంది. అడవి పూల చెట్లు పుప్పొడి రజనును నేల మీదికి విదిలిస్తున్నాయి. పిట్టల కిలకిలలు అడవంతా మారుమ్రోగుతున్నాయి. అడవిలో కలియ తిరుగుతూ పండ్లు సేకరించుకుంటున్న

వర్షరాకి సంతోషం కట్టలు త్రెంచుకున్నది. అడవి అంతా ప్రతిధ్వనించేట్లు అరిచింది పిట్టలని అనుకరిస్తూ. అవి మళ్ళీ ఆమెకి బదులివ్వసాగాయి. పెద్దగా నవ్వుకుంటూ, అరుచుకుంటూ, గెంతుకుంటూ ఇంటికి వచ్చింది వర్షరా.

తర్వాతి రోజున తాత కూడా ఆమెతోపాటు అడవిలోకి వచ్చాడు షికారుగా. “ఆహా! వర్షరా! ఈ వాతావరణం నాకెంత

సంతోషాన్ని కలిగిస్తున్నదో తల్లీ!” అన్నాడు. తాత తలని నిమిరింది వర్షరా. నెరిసిన ఆ జాట్టును పైకి తోస్తూ “అవును తాతా! ఉంగరం నీకు సంతోషాన్ని కలిగిస్తున్నది” అంది.

“అవునమ్మా, వసంతం అడవి తల్లికి ఇచ్చిన పచ్చని ఈ ఉంగరం నాకు సంతోషాన్ని కలిగిస్తున్నది” అన్నాడు తాత.

4

రోజులు గడిచే కొద్దీ వసంతం ఇంకా కొత్త అందాల్ని సంతరించుకుంటున్నది.

"ఇప్పుడు ఇంక ప్రపంచంలోని వింతలన్నీ చూస్తాను" అనుకున్నది వర్షరా. దానికిగాను ఆ రోజు రాత్రి ఉంగరాన్ని తన చూపుడు వేలికి మార్చింది. అయినా ఆమెకు ప్రత్యేకంగా ఏమీ వింతలు కనిపించలేదు. "బహుశ: రేపు కనిపించచ్చు" అనుకున్నది. తరువాతి రోజు ఉదయాన్నే ఆ సంగతి మర్చిపోయి తాతతో కలిసి అడవిలోకి వెళ్ళింది.

ఆ రోజున తాత వర్షరాని అడవిలోనే ఒక లోయ ప్రాంతానికి తీసుకెళ్ళాడు. లోయ లోతుల్లోంచి అసంఖ్యాకమైన చెట్లు ఎత్తుగా, పర్వతాల్లాగా పెరిగి ఉన్నాయి. లోయ చుట్టూ పైవైపున గట్టులాగా చిన్న చిన్న దుబ్బలు, రకరకాల ముళ్ళ చెట్లు- వాటికి ఊదారంగు పువ్వులు- గుత్తులు గుత్తులుగా! ఎన్ని పూలున్నాయో లెక్కలేదు- అన్ని పువ్వులు! ఆ పువ్వులతో నిండిన లోయంతా ఊదారంగు తివాచీ పరిచినట్లుగా ఉంది. అంత గాఢమైన

సౌందర్యాన్ని ఆమె ఇంతకు మునుపెన్నడూ చూసి ఎరగదు.

“ఆహా! ఏమి వింత, ఈ శోభ!” అన్నాడు తాత తన్మయుడైపోతూ. ఉన్నచోటే నిలబడిపోయి మత్తెక్కినట్లు చూస్తున్న తాత దగ్గరకి వచ్చి, అతని నెరిసిన వెంట్రుకలని సవరిస్తూ “అవును తాతా, ఉంగరం వింతలను చూపిస్తున్నది” అంది వర్వరా.

“అవునమ్మా, తన చుట్టూ ఊదారంగు పూల ఉంగరాన్ని ధరించిన లోయ మనకి వింతలు చూపుతోంది” అన్నాడు తాత.

“ప్రపంచంలోని వింతలు కూడా కనపడాలిగా తాతా” అంది వర్వరా.

ఈసారి తాత తన మనమరాలి భుజాన్ని తట్టి “ఆ సమయం వచ్చినపుడు అవీ చూద్దవు గానీలే తల్లీ, కానీ అసలు మనం పుట్టిన గడ్డలో కనిపించే వింతలను మించినవి ఇంకెక్కడ ఉంటాయి చెప్పు?!” అన్నాడు మైమరచిపోతూ.

‘అవును, నిజమే!’ అనుకుంది వర్వరా. కొమ్మల మధ్య నుండి వాలుతున్న సింధూరపు రంగు కిరణాలు ఆమె ఉంగరం మీద పడి మరో కొత్త వన్నెని సంతరించుకున్నాయి.

గానప్రియుడు!

వెంగళప్ప విమానం కాక్సిట్‌లో దూరి ఫైలట్ పెట్టుకున్న హెడ్‌ఫోన్లు పీక్కోవటం మొదలు పెట్టాడు.. బెదిరిపోయిన ఫైలట్: ఏంటి! ఏంటి, నువ్వు చేస్తున్నది!

వెంగళప్ప: ఓహో! డబ్బులు మేం కట్టాలి, పాటలు నువ్వు వింటావా, చెల్లదు చెల్లదు- ఇవి నాకు ఇవ్వాలిందే!

క్రూర జంతువుల కథ

ఆఫ్రికా జానపద కథ

చెప్పిన మాట వినని అనాస్నీ మనందరికీ ఎన్ని కష్టాలు తెచ్చిపెట్టాడో, ఇదిగో ఈ కథ చదవండి, తెలిసిపోతుంది !

మూలం: బెర్ట్రి, స్టోరీనోరీ డాట్ కామ్

అనగనగా ఓసారి పశ్చిమాఫ్రికాలో మళ్ళీ కరువొచ్చింది. ఒక్క చుక్క వాన లేదు; ఒక్క మొక్కా బ్రతకలేదు. పంటలన్నీ ఎండి పోయాయి. పశువులన్నీ ఎముకల గూళ్లయ్యాయి. ఎవ్వరికీ త్రాగేందుకు నీళ్ళు దొరకని పరిస్థితి. ఆకలితో అందరి కడుపులూ

వెన్నెముకలకు అంటుకుపోయాయి.

అందరితోబాటు అనాస్నీ, అతని కుటుంబం కూడా అలమటిస్తున్నది.

అనాస్నీ కొడుకు క్వేకుజిన్- అడవిలో అంతటా తిరుగుతూ వెతుకుతున్నాడు- 'తినగలిగేది ఏది దొరికినా చాలు' అనుకుంటున్నాడు.

త్వరలోనే అతని చూపులు ఎండిపోయిన ఓ తాటి టెంక మీద వ్రాలాయి- తాటి టెంక అక్కడే ఓ చెట్టు మొదట్లో పడి ఉన్నది.

"ఈ టెంకను పగలగొడితే లోపల కొంత తాటి కొబ్బరి దొరకచ్చు, తినేందుకు" అనుకున్నాడు క్వేకుజిన్, బరువైన రాయిని ఒకదాన్ని ఎత్తి దాని మీదికి వేస్తూ. అయితే మరుక్షణం- ఆ టెంక ఎగిరి వెళ్ళింది! దగ్గర్లోనే ఉన్న ఓ చెట్టు తొర్రలోకి దూరింది!

చెట్టు తొర్ర నేలకు దగ్గరగానే ఉంది. క్వేకు దానిలోకి చెయ్యి పెట్టి చూశాడు- టెంక

కనబడలేదు గానీ, తొర్ర క్రింద గుంత ఏదో ఉన్నట్లున్నది. ఒక్క క్షణం వాడికి భయం వేసింది- అందులో భూతాలేమైనా ఉంటాయేమోనని. కానీ వాడికి ఆ సమయంలో ఆకలే ఎక్కువ బలంగా ఉన్నది- భయం కంటే! అందుకని వాడు మెల్లగా తొర్రలోంచి వంగి గుంతలోకి చూశాడు.

తొర్రలోపల అంతా చీకటిగా ఉన్నది... గుంత లోతుగానే ఉన్నట్లున్నది. చేతులు పెట్టి తడిమితే గుంత అడుగు ఏమీ తగలలేదు. దాంతో వాడు లేని ధైర్యం తెచ్చుకొని, కాళ్ళు లోనికి జొనిపి గుంతలోకి దిగేందుకు ప్రయత్నించాడు- "గుంత లోతు ఎంత?- అనుకునేంతలో- "-సర్దు...!"మని వాడు కాస్తా గుంతలోకి జారిపోయాడు!

కనీసం ఒక నాలుగైదు సెకనులైనా పట్టి ఉండాలి- గుంత అడుక్కు చేరుకుని దబ్బున పడేందుకు- వాడి ఒళ్ళు కొంచెం రాసుకు పోయింది; మనస్సు జారిపోయింది.. నడుము పట్టుకొని లేచి నిలబడి, నిక్కరు దులుపుకున్నాడు వాడు.

వాడి కళ్ళు చీకటికి కొంచెం అలవాటు పడే

సరికి ఆశ్చర్యం! వాడి కళ్ళ ముందు ఏదో వెలుగు పార- ..పార కాదు- అక్కడొక ఊరే ఉన్నది!! ఊళ్ళో రోడ్లున్నాయి, భవనాలున్నాయి; అక్కడక్కడా లాంతర్లు వెలుగుతున్నాయి- కానీ ఊరంతా నిర్మానుష్యంగా ఉంది- ఎక్కడా ఎవ్వరూ ఉన్నట్లు లేరు!

"ఎవరున్నారుండీ, ఇక్కడ? ఎవరున్నారు?"

అని అరుచుకుంటూ వాడు ఆ ఊరి వీధుల్లో పడి తిరిగాడు. వాడికి ఇప్పుడు ఆకలి దహించుకు పోతున్నది. దానికి తోడు, వెనక్కి ఎట్లా వెళ్ళాలన్న ఆక్రోశం!

చివరికి, అక్కడ ఓ తోట మధ్యలో చిన్న గుడిసె, దాని ముందు బెంచి మీద కూర్చోని

ఓ ముసలమ్మ, కనబడ్డారు!

"అవ్వా! ఓ అవ్వా!" అరిచాడు వాడు, తోట బయటినుండే.

"ఎవరు నాయనా, నువ్వు? ఇక్కడికెలా వచ్చావు?" వెనక్కి తిరిగి నిలబడుతూ అన్నది అవ్వ. అవ్వ ముక్కు సన్నగా, పొడుగ్గా ఉంది. ఒళ్ళు ముడతలు పడి ఉన్నది. ఆఫ్రికాలో పెద్ద మనుషులు వేసుకునే పాడవాటి అంగీ ఒకటి వేసుకొని ఉన్నది ఆమె.

"నేను పైనున్న భూమి నుండి వచ్చానవ్వా, మా దగ్గర తినేందుకు అన్నలు ఏమీ దొరకట్లేదు. ఈ ఖాళీ కడుపును నింపుకునేందుకు రవంత తిండి ఏమైనా దొరుకుతుందా, మీ ఊళ్ళో?" అడిగేశాడు క్వేకుజిన్, సిగ్గును పక్కన పెట్టేసి.

"ఓఁ దానికేం భాగ్యం?! తప్పకుండా దొరుకుతుంది. అయితే ముందు నువ్వు కొంచెం పని చెయ్యాల్సి ఉంటుంది- ఇదిగో, ఈ ఇంటి వెనక ఉన్న తోటలోకి పో. అక్కడ చిలకడ దుంపల కయ్య ఒకటి ఉంది. నువ్వు ఆ కయ్య దగ్గరికెళ్ళి, జాగ్రత్తగా ఆ చిలకడ దుంపలు ఏమంటున్నాయో విను- "రా!

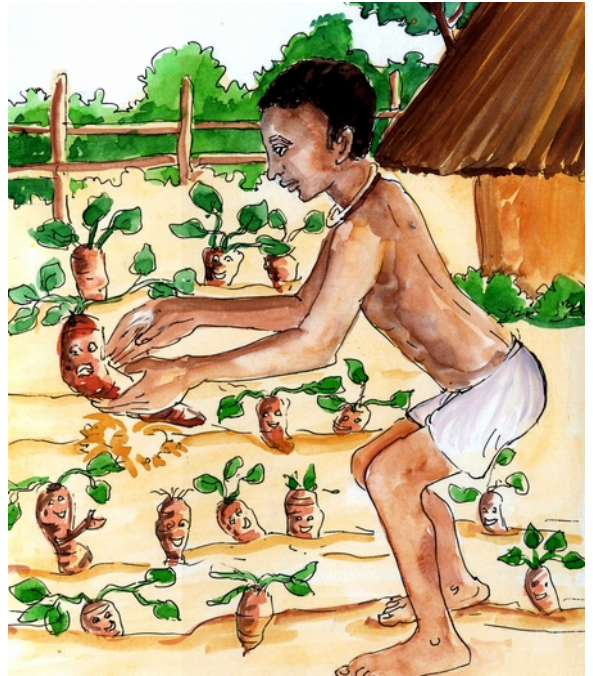
నన్ను త్రవ్వి తీసుకెళ్ళు!" అనే చిలకడ దుంపల్ని మటుకు నువ్వు అస్సలు పట్టించుకోకు. కొంచెం సేపు వెతికి ఐనా సరే, "నన్నేం చెయ్యకు! నన్ను త్రవ్వి తీసుకెళ్ళకు!" అని మొత్తుకునే చిలకడ దుంపని ఒక్కదాన్ని మటుకు త్రవ్వి, నా దగ్గరికి తీసుకురా. పో!" అని పంపించింది.

క్వేకు జిన్ మెల్లగా ఆ చిలకడ దుంపల కయ్య దగ్గరికి వెళ్ళాడు. బాగా లావుగా, బలంగా, నిగనిగలాడుతూ ఊరిన ఆ చిలకడ దుంపల్ని చూసే సరికి వాడికి ఇక ఆగలేనంత ఆకలి వేసింది. అయినా, వాడు మంచి పిల్లాడు కాబట్టి, కొంచెం తమాయించుకొని తనకు కావలసిన చిలకడ దుంపని ఎట్లా దొరికించుకోవటమా అని ఆలోచించాడు.

నిజంగానే ఆ కయ్యలో ఉన్న చిలకడ దుంపలన్నీ మంచి మాటకారులు! క్వేకు జిన్ ను చూడగానే అవన్నీ "రా! నన్ను త్రవ్వి తీసుకెళ్ళు!" అని అరవటం మొదలు పెట్టాయి. వీడు వెతకగా వెతకగా ఒక్కటి మాత్రం "వద్దు! వద్దు! నన్నేం చెయ్యకు! నన్ను త్రవ్వి తీసుకెళ్ళకు!" అని మెల్లటి గొంతుతో

అరుస్తూ కనబడ్డది!

క్వేకు జిన్ దాన్ని ఒక్కదాన్ని త్రవ్వి తీసుకెళ్ళి నేరుగా అవ్వ చేతిలో పెట్టాడు. అవ్వ అన్నది

"తెచ్చావా, సరే. ఇప్పుడు ఈ చిలకడ దుంప పొట్టు ఒలువు. లోపల తెల్లగా ఉండేదాన్నంతా పడెయ్యి. పొట్టుని మటుకు ఇదిగో, ఈ కుండలో వేసి, బాగా ఉడికించి పట్టుకురా!" అని.

"ఇదేదో చాలా వంకర టింకర ఆదేశం లాగా ఉన్నదే?!" అని పిల్లవాడు కొంచెం ఆశ్చర్యపోయాడు గానీ, ఖచ్చితంగా ఆమె

చెప్పినట్లే చేశాడు.

చిలకడ దుంపని ఒలిచి, ఆ తొక్కుని మటుకు కుండలో వేసి బాగా ఉడికించి తెచ్చి అవ్వ చేతికిచ్చాడు. "ఇదిగో అవ్వా!" అని.

"తెచ్చావా, సరే! ఇప్పుడు నేను నా భోజనం చేస్తాను- అయితే నువ్వు అటు తిరిగి కళ్ళు మూసుకో. నేను భోంచేస్తుండగా చూడకు!" అన్నది అవ్వ, కుండని అందుకుంటూ.

"సరే అవ్వా!" అని క్వేకు జిన్ అటు తిరిగి చేత్తో కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

అవ్వ మెల్లగా తినటం పూర్తి చేసి, క్వేకు జిన్నని

పిలిచింది "ఇదిగో, బాబూ! మళ్ళీ ఓసారి ఇంటి వెనక తోటలోకి వెళ్ళి, అక్కడినుండి ఈసారి ఒక డప్పును ఎంచుకొని తీసుకురా! అయితే చూడు, 'డబ్ డబ్' అనే డప్పు పనికిరాదు- 'డిబ్ డబ్' అనే డప్పునే తేవాలి, అర్థమైంది కదా?" అన్నది.

క్వేకు జిన్ తల ఊపి, అట్లాగే వెళ్ళి చూశాడు. అక్కడ చాలా డప్పులు ఉన్నాయి. వాటిలో అంతటా వెతికి "డిబ్ డబ్" అనే డప్పుని పట్టుకొచ్చి అవ్వకిచ్చాడు.

"సరేలే, ఇప్పుడింక దీన్ని తీసుకొని మీ ఇంటికెళ్ళు. నీకు ఎప్పుడు ఆకలేస్తే అప్పుడు ఈ డప్పును వాయింపు- సరిపోతుంది" అన్నది అవ్వ దాన్ని తిరిగి వాడి చేతికే ఇస్తూ, "ఓహో! ఇంటికి వెళ్ళే దారి తెలీదు గదూ, నీకు? ఏముంది, ఈ కాకర తీగను పట్టుకొని పైకెక్కితే సరి!" అన్నది అవ్వ.

క్వేకు జిన్ కి ఇదంతా ఆశ్చర్యం అనిపించింది గానీ, "అవ్వ చెప్పినట్లు చేస్తే పోలా?" అని వాడు అవ్వకి ధన్యవాదాలు చెప్పుకొని, డప్పును జాగ్రత్తగా తన నడుముకు కట్టుకొని, ఆ కాకర తీగను పట్టుకొని పైకెక్కాడు.

చూడగా మళ్ళీ వాడు తను క్రిందికి పడ్డ చెట్టు తొర్ర గుంత ప్రక్కకే వచ్చి ఉన్నాడు!

వాడింక ఆలస్యం చేయకుండా ఇంటికి పరుగెత్తాడు. వాడి ఆకలి, మధ్యలో ఎక్కడికి పోయిందో గాని, ఇప్పుడు మటుకు విపరీతంగా ఉన్నది మరి! వాడి సంతోషాన్ని చూసి, ముందు వాళ్ల ఇంట్లో వాళ్ళు అందరూ వాడికి ఏదో గొప్ప ఆహారం దొరికిందనుకున్నారు. అయితే అవ్వ ఇచ్చిన

బహుమతిని వాడు తమ ఇంటి మధ్యలో పెట్టి దానిముందు కూర్చునే సరికి, అందరూ వాడికి పిచ్చి పట్టిందని జాలిపడ్డారు.

అంతలో క్వేకుజిన్ ఆ డప్పుని "డిబ్ డబ్-డిబ్ డబ్- డిబ్ డబ్!" అని మూడుసార్లు వాయిండాడో లేదో, ఎక్కడా లేనన్ని అద్భుతమైన వంటలు అక్కడ ప్రత్యక్షం అయ్యాయి!

తనకు దొరికిన దాన్ని అందరితోటే పంచుకోకుండా ఉండలేడు క్వేకుజిన్. ఆ రోజున తమ కడుపు నిండాక, మిగిలిన ఆహారాన్ని చుట్టు ప్రక్కల వాళ్లకు అందరికీ పంచాడు వాడు. ఆ తర్వాత కొద్ది సేపటికి తమ ఊరివాళ్లను అందరినీ ఒక చోటికి పిలిచి, మళ్ళీ ఓసారి డ్రమ్మును వాయిండాడు. ఈసారి గొప్ప విందుకు సరిపడ భోజనం ప్రత్యక్షమైంది అక్కడ. దాంతో అందరి ఆకలి తీరేట్లు భోజనాలు పెట్టాడు క్వేకుజిన్.

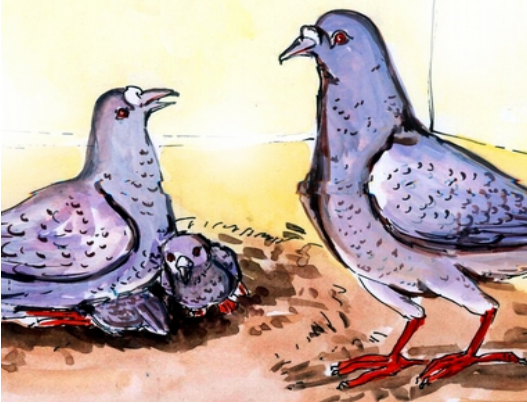
ఒక పదిహేను రోజులు ఇట్లా గడిచేసరికి, ఊళ్ళో అందరూ బాగైనారు. అందరూ తమ తమ పనులు మొదలు పెట్టుకున్నారు.

(తర్వాత ఏమైందో వచ్చే మాసం...!)

గ్రద్ద-పావురం

"మాత్రా ఛందస్సు" లో ఉన్న ఈ కవనాన్ని గట్టిగా చదవండి- ఇదెంత సులభంగా, పాటలాగా ఉందో తెలుస్తుంది. ఇట్లా మీరూ రాయగలరు కదా, ప్రయత్నించండి మరి!

రచన: సి.హెచ్. జగదీష్ కుమార్, వదవ తరగతి, ప్రభుత్వ ఉన్నత పాఠశాల, నరసన్న పేట, ప్రకాశం జిల్లా

పాండ్య దేశపు మధుర పట్నం
పెద్ద కోవెల అక్కడున్నది
దాని పొంతన పావురమ్ముల
జంట ఒకటుండెన్!

నేల మీదను ఆడుతుండగ
డేగ ఒక్కటి వాని చూసెను
పావురంబును ఒక్క దానిని
తన్నుకొని బో జూచెనోయ్!

గుడికి ముందర మనుషులుండెరి
చూసి వారల డేగ బెదిరెను
అయిన నాడుది డేగ ఉనికిని
చూసి భయపడెను!

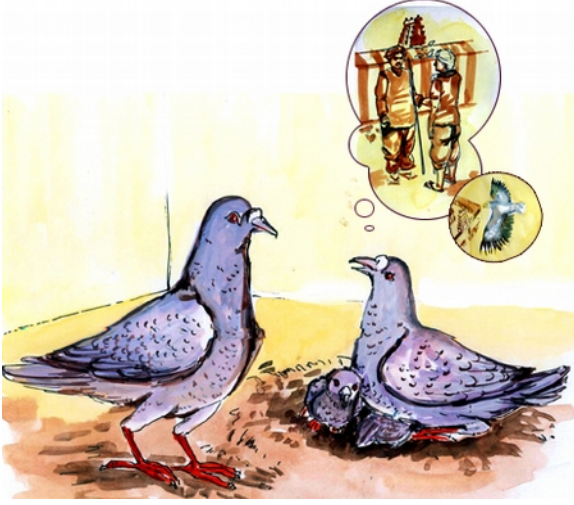
గుడికి ముందుగ గుంపు గుంపులు
మనుషులే మరి లేకయుండిన
బతుకు డేగకు బలైపోదా?
కాపురమ్మిక సమసి పోదా?

డేగ చేతికి చిక్కకుండగ
కాలమే మరి కలిసివచ్చెను
సొంత యత్నము లేక కాలము
ఎంత వరకోపున్?

పంతమూనియు రేపా-మాపా
గృథము మళ్ళీ రాక మానదు
మరో చోటికి వెళ్లిపోదము
రమ్ము రమ్మనె ఆడపక్కి!

పొరుటకు మన శక్తి చాలదు
బలగమా ఇట మనకు లేదు
అల్ప జీవులమైన మనకిట
రక్ష లేదనె ఆడ పక్కి!

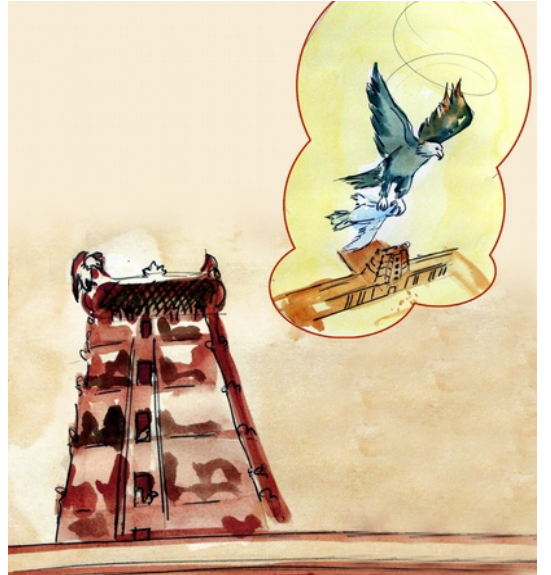

బక్క చిక్కిన ముసలి గ్రద్దను
నాడు ముక్కున యముని వద్దకు
అంపి చూపెద భయము వలదని
మగడు గొప్పలు జెప్పుకొనియెను!

రెండు రోజులు గడిచినంతట
డేగ వాలెను గోపురాన
పావురమ్ముల పట్టి గొనిపో
బొంచి యుండిందోయ్

గోపురమ్మున సూర్య తేజము
నిట్టనిలువుగ కాంతులీనెను
పావురమ్ములు ఆవలింతల
బయల్వెడలెను రెక్కచాపగ

కంటి రెప్పలు తెరచులోగా
డేగ రివ్వన దూకె ముందుకు
క్రూర నఖముల పావురమ్ముల
మగని గ్రుచ్చుక నింగికెగసెను!

బీరమాడిన మగని ప్రాణము
 లొక్క పెట్టున బాసి పోయెను
 తెలిసి చేసిన పాపమిది యని మో-
 లెత్తి ఏడ్చెను ఆడువక్షి

కీడు ఎంచుము పొరునందు
 మేలు ఎంచుము కలిమియందు
 వాస్తవమే ఎప్పుడు నిలచును
 ఒట్టి బీరము పుట్టి ముంచును!

కొత్తవల్లిని మీ మిత్రులకు, మీరు చదివిన బడులకు, మీ సమీపంలోని లైబ్రరీలకు బహూకరించండి!
 రాబోయే 12 సంచికలకై ముందస్తు చందా:

వ్యక్తులకు: 300/- (పోస్టేజీ మరియు యస్సెమ్మెస్ ఛార్జీలు కలిపి)

సంస్థలకు: 350/-

గమనిక: అచ్చయిన పుస్తకాలు ఎప్పటికప్పుడు సాధారణ పోస్టులో పంపబడతాయి.

NEFT TRANSFER కోసం అక్కౌంటు వివరాలు:

“Kottapalli Prachuranalu”
 SB A/c 62320333310,
 State Bank of Hyderabad
 Dharmavaram Branch
 IFSC: SBHY0020902

Transfer వివరాలను

మాకు మెయిల్ ద్వారా

తెలియజేయండి:

team@kottapalli.in

తప్పు నాది కాదు!

మేలు కవిత

తప్పేవరిదీ కాదు ! కీ.శే. నందూరి రామకృష్ణమూచార్యులవారి కవితా ప్రభాస చూడండి మరి !

“దున్నపోత ! యేల దుక్కి దున్నవు నీవు ?

పంటలింక ఎట్లు పండు చెప్పు ?”

“కాడి కట్టలేదు నేడు మీ పాలేరు,

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

“ఏల కట్టలేదు పాలేర నాగలి ?

నిక్కి నీడలోన నిలిచినావు ?”

“రైతు ఇవ్వలేదు జీతమ్ము నెలనుండి,

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

“రైతు బిడ్డ! నీవు జీతబత్తెములేల

ఇవ్వలేదు, ధాన్యమింటదాచి ?”

“సోల దొరకలేదు చాల రోజులనుండి,

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

“కట్టె కలప కిప్పుడు కరువు వచ్చినదేమి !

ఏల దొరకవీవు సోల, సోల ?”

“చెక్కి వడ్లవాడుచేయుచుండుట లేదు!

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

“వడ్ల వాడ ! గొప్ప వడ్లంగి మేస్తీరి !

చెక్కి సోల నేల చేయ వీవు ?”

“బండబారిపోయి బాడిన తెగలేదు,

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

“బండబారినట్టి బాడిసా ! బాడిసా !

ఏల తెగవు చెప్పు మింక నీవు ?”

కాల్చలేదు నన్ను కమ్మరి కొలిమిలో,

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

“కాల్చవేల నీవు కమ్మరి! కొలిమిలో?

బాడిన అట్లు బండబారి పోవ?”

“కొలిమి మండలేదు - కూరుచుంటిని నేను

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

“కొలిమి! కొలిమి! అంటుకొనని కారణమేమి?

ఆరిపోవనేల అగ్గి అట్లు ?”

“తోలుతిత్తి చినిగి గాలి ఊదుట లేదు

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

“తిత్తి! తిత్తి! ఏల కొత్త తోలును తెచ్చి

కొలిమిలోన గాలి నిలువవీవు ?”

“దున్న చావ లేదు తోలెట్లు లభియించు ?

నాది కాదు తప్పు - నాది కాదు “

దేశమును ప్రేమించుమన్నా

మేలు కవిత

రచన: కీ.శే. గురజాడ అప్పారావు గారు.

దేశమును ప్రేమించుమన్నా
మంచి అన్నది పెంచుమన్నా
వొట్టిమాటలు కట్టి పెట్టోయి
గట్టి మేల్ తల పెట్టవోయి

పాడి పంటలు పొంగి పొర్లే
దారిలో నువు పాటు పడవోయి
తిండి కలిగితే కండ కలదోయి
కండ కలవాడేను మనిషోయి!

ఈసురోమని మనుషులుంటే
దేశమేగతి బాగుపడునోయి?
జల్దుకొని కళలెల్ల నేర్చుకు
దేశి సరుకులు నించవోయి

అన్ని దేశాల్ క్రమ్మవలెనోయి
దేశి సరుకులనమ్మవలెనోయి
డబ్బు తేలేనట్టి నరులకు

కీర్తి సంపద లబ్ధివోయి

వెనక చూపిన కార్యమేమోయి?
మంచి గతమున కొంచెమేనోయి
మందగించక ముందు అడుగేయి
వెనకపడితే వెనకేనోయి!

పూను స్పర్థలు విద్యలందే
వైరములు వాణిజ్యమందే
వ్యర్థ కలహం పెంచబోకోయి
కత్తి వైరం కాల్చవోయి

దేశాభిమానం నాకు కద్దని
వొట్టి గొప్పలు చెప్పుకోకోయి
పూని యేదైనాను వొక మేల్
కూర్చి జనులకు చూపవోయి

ఓర్వలేమి పిశాచి దేశం
మూలుగులు పీల్చేసెనోయి

ఒరుల మేలుకు సంతసిస్తూ
ఐకమత్యం నేర్చువోయి

పరుల కలిమికి పార్లి యేడ్చే
పాపికెక్కడ సుఖం కలదోయి?
ఒకరి మేల్ తన మేలనెంచే
నేర్పరికి మేల్ కొల్లలోయి!

స్వంత లాభం కొంత మానుకు
పొరుగువాడికి తోడుపడవోయి
దేశమంటే మట్టి కాదోయి
దేశమంటే మనుషులోయి!

చెట్టపట్టాల్ పట్టుకొని
దేశస్థులంతా నడువవలెనోయి
అన్నదమ్ముల వలెను జాతులు

మతములన్నీ మెలగవలెనోయి

మతం వేరైతేను యేమోయి
మనసునొకటై మనుషులుంటే
జాతమన్నది లేచి పెరిగి
లోకమున రాణించునోయి

దేశమనియెడి దొడ్డ వృక్షం
ప్రేమలను పూలెత్తవలెనోయి
నరుల చెమటకు తడిసి మూలం
ధనం పంటలు పండవలెనోయి

ఆకులందున అణగిమణగి
కవిత కోవిల పలకవలెనోయి
పలుకులను విని దేశమందభి-
మానములు మొలకెత్తవలెనోయి!

నాన్న: ఒరే, చంటీ! నీకు సోషల్‌లో ఎన్ని మార్కులు వచ్చాయిరా?

చంటి: రాము కంటే ఒక మార్కు తక్కువ వచ్చింది నాన్నా?

నాన్న: మరి రాముకి ఎన్ని మార్కులు వచ్చాయి?

చంటి: ఒక్క మార్కు నాన్న!

సున్న!

పదరంగం-81

నిర్వహణ: డా. సిరి, మిర్యాలగూడ, నల్గొండ జిల్లా, తెలంగాణ రాష్ట్రం

1	2			★	3
4		★	★	5	
6				★	
7		★	★	8	
	★	9	10		
11					★

అడ్డం

1. తలకుకట్టుకునేదే, గుణీంతాల్లో వస్తుంది (4)
4. 'రవళి'లో చివరి అక్షరం మాయమైంది (2)
5. లక్ష్మీదేవే 'మర' కూడా (2)
6. పార్వతి పుత్రుడు, ఏనుగు తల కలిగినవాడు (4)
7. 'తిమిరము' 1,4 (2)
8. 'మెచ్చుకోలు' చివరి రెండు అక్షరాలు (2)
9. తారుమారైన 'కరివేప' (4)
11. News paper ని తెలుగులో ఇలా పిలుస్తాం (5)

నిలువు:

1. 'Class Room' ని తెలుగులో ఇలా పిలుస్తాం! (6)
2. 'ఉప్పు'కి మరో పేరు (4)
3. 'చిలుక'ని మనం ఇలా కూడా పిలుస్తాం (5)
8. 'కోరికలు' కి ఏకవచనం (3)
9. కరివేపలో ఉన్న మరో చెట్టు (2)
10. అడ్డం 6కు పెట్టే ఆకులు (2)

అడ్డం-నిలువు ఆధారాల సహాయంతో ఈ గడులను నింపగలరేమో చూడండి. నింపిన పదరంగాన్ని, కేవలం పోస్టుకార్డుపై రాసి, మాకు అందేట్లు పంపండి. మీ బడి పేరు, తరగతి, మీవాళ్ల ఫోను నంబరు తప్పక రాయండి. సరైన సమాధానం రాసి ఎంపికైన ముగ్గురు పిల్లలకు కొత్తవల్లి - 82 ని బహుమతిగా పంపిస్తాం!

మానవ సంబంధాలను ఓర్పు, నేర్పు, అనురాగాలతో నిర్మించుకుంటే బాగుంటుంది.

పదాల్ని వెతికి పట్టుకోండి!

గులాబీ, భౌతికశాస్త్రం, ఉత్తరం, సూర్యుడు, ఉపాధ్యాయుడు, డబ్బు, జబ్బు, అన్నదమ్ములు, పుస్తకాలు, బంగారం, తెల్లతామరలు, రాజకుమారుడు, పూలబాట, జంతువులు, ఉపాయం, ఆశాకిరణం, గడియారం, ప్రపంచం, తిరుగుబాటు, ప్రయత్నం.- ఈ పదాలన్నీ క్రింది పట్టికలో దాగున్నాయి- నిలుపుగా, అడ్డంగా, వాలుగా, క్రిందినుండి పైకి- ఎటువడితే అటు! వాటిని వెతికి పట్టుకోండి! వాటి చుట్టూ గుండ్రాలు గీయండి చూద్దాం!

రా	డి	రం	టు	గ	బీ	తి	గా	యం	డ	భౌ	స్త్రం
పూ	ప్ర	త్నం	డి	యం	ర్య	రు	ణం	బ్బు	మ్మా	టు	ర్య
డి	బీ	యా	గు	లా	బీ	గు	ణం	ర	కి	శా	ఆ
టు	రం	బ్బు	ణం	ప్ర	భౌ	బా	డు	యు	ధ్యా	పా	ఉ
లు	కా	స్త	పు	సూ	డి	టు	లు	జం	బం	యం	ఉ
మ్ము	స్త	మ్ము	ర్య	టు	ణం	పు	ర	రా	గా	త్త	పా
ద	యం	డు	డి	జం	తు	ప్ర	మ	త్నం	రం	టు	పూ
న్న	తా	మ	రు	జం	ణం	మ్ము	తా	య	బ్బు	రా	ల
అ	యా	ప్ర	అ	మా	డి	జం	ల్ల	ప్ర	పం	చం	బా
స్త	త్త	బ్బు	న్న	రా	కు	ణం	తె	స్త	యం	ర్య	ట
రా	జ	డి	త్త	ప్ర	చం	రా	శా	ల్ల	యం	పా	ఉ
శా	స్త్రం	శా	క	తి	భౌ	యం	రా	ణం	జం	డి	ప్ర

తెలుసుకుందాం!

ఉత్తర ఆఫ్రికాలో ఈజిప్టుకు దక్షిణంగా, ఇథియోపియాకు పడమరగా, లిబియాకు ఆగ్నేయంగా ఉన్నది రిపబ్లికి ఆఫ్ సూడాన్. ఆఫ్రికాలోని అతి పెద్ద దేశాలలో ఇది మూడవది. నైలునది ఈ దేశాన్ని రెండు భాగాలుగా విభజిస్తున్నది.

నైలు నదీలోయా నాగరికత 3300BC నాడు వెల్లి విరిసింది ఇక్కడే.

ఆఫ్రికా-అరబ్ ప్రపంచంలో అతి పెద్ద దేశంగా వెలుగొందిన సూడాన్ 2011లో 'దక్షిణ సూడాన్' మరో దేశంగా మారి విడిపోవడంతో 3వ స్థానానికి పడిపోయింది (అట్జీరియా, కాంగో దీనికంటే పెద్ద దేశాలు)

ముస్లిం చట్టాన్ని అనుసరించే సిరియాకు రాజధాని ఖర్తూమ్. సూడాన్లో మధ్యభాగం, ఉత్తరభాగం ఎడారులు నూబియన్ ఎడారి, బయూడా ఎడారి చాలా వేడిగానూ, పొడిగానూ ఉండే ఎడారులు; కాగా సూడాన్ దక్షిణాన బురద భూములు, దట్టమైన అడవులు ఉన్నాయి. ఎడారుల్లో 'హబూబ్' అనే ఇసుక తుఫానులు ఒక్కోసారి సూర్యుణ్ణి పూర్తిగా కప్పివేస్తుంటే, మిగిలిన ప్రాంతాల్లో ప్రజలు గొర్రెలు, ఒంటెలను కాపుకుంటూ సంచార తెగలుగా జీవిస్తుంటారు. నైలునదికి దగ్గరలో నున్న కొన్ని ప్రాంతాలలో మటుకు సాగునీటితో కూడిన వ్యవసాయం కనబడుతుంది.

ఎడారీకరణ సూడాన్ ఎదుర్కొనే అతి పెద్ద కష్టాల్లో ఒకటి. పెట్రోలియం నిల్వలు సూడాన్కు వెలలేని నిధులు. సూడాన్లో బంగారం, వెండి, మాంగనీస్, మైకా, జింక్, కోబాల్ట్ లతో పాటు రాగి, ఇనుము, సీసం సహజవాయువు మొదలైన ఖనిజాలు కూడా విపరీతంగా లభిస్తాయి.

చారిత్రకంగా అనేక శతాబ్దాల పాటు ఈజిప్టులో భాగంగా బ్రిటీషు పరిపాలనలో ఉండింది సూడాన్.

1952 లో జరిగిన ఈజిప్టు విప్లవం కారణంగా సూడాన్ విమోచన ఆరంభమైంది. 1956 లో బ్రిటీషు వారి నుండి, ఈజిప్టు ఆధిపత్యం నుండి విడి వడి స్వతంత్ర దేశమైంది సూడాన్.

అయినా చారిత్రకంగా సూడాన్ ఏనాడూ ప్రశాంతంగా ఉండింది లేదు. స్వతంత్రం వచ్చిన తర్వాత కూడా సూడాన్ అంతర్వ్యుద్ధం, రక్తపాత విప్లవాలు, తిరుగుబాట్లు, ఇతరదేశాల దురాక్రమణలు అనుభవిస్తూనే వచ్చింది. సూడాన్ ప్రభుత్వాధినేతలంతా సైనిక అధికారులు, నియంతలు, తీవ్రవాదులే అయినారు. అమెరికాకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన 'ఒసామా బిన్ లాడెన్'కు మిత్రులై, వీరంతా సూడాన్ కు పశ్చిమ దేశాలచేత తీవ్రవాద దేశంగా ముద్రపడేట్లు చేశారు. 1998 లో అమెరికా సూడాన్ పైకి దండెత్తి అనేక ప్రాంతాలలో బాంబులు వేసింది. ఏనాడూ సరిగా లేని సూడాన్ జన జీవితం దాంతో మరింత అస్తవ్యస్తం అయ్యింది.

అగ్రరాజ్యాలతో సూడాన్ దేశపు తీవ్రవాద సంస్థల పోరాటం ఇంకా కొనసాగుతూనే ఉన్నది. కొత్త సంవత్సరం ప్రారంభంలో ఫ్రాన్సుపై జరిగిన ఇస్లామిక్ స్టేట్ తీవ్రవాదుల దాడి సూడాన్ కు, పశ్చిమ దేశాలకు మధ్య కొనసాగుతున్న వైషమ్యాలను మరింత పెంచింది. సిరియాపై ఇప్పుడు అమెరికాతోబాటు, ఫ్రాన్సు కూడా కక్ష సాధింపు చర్యలు చేపట్టింది. సిరియాలోని విభిన్న తీవ్రవాద తెగలతోబాటు సాధారణ ప్రజలు కూడా పశ్చిమదేశాల ఈ తెగబాటును తీవ్రంగా ఎదుర్కొంటున్నారు.

నవ్వు!

అదృష్టం!

రాము: డాక్టరుగారూ! నన్ను మాటీచరు ఎంత తిట్టినా వినవడటమే లేదు సర్! ఏమైందో ఏంటో? డాక్టరు: బాబూ ఇది రోగం కాదు! దేవుడు నీకు ఇచ్చిన వరం కద నాన్నా! దీన్ని ఊరికే పోగొట్టుకోకు.

బొమ్మకు కథ రాయండి!

ఈ బొమ్మను చూడండి. మీకేమనిపిస్తున్నది? జంతువులన్నీ సంతోషంగా ఏదో కార్యక్రమానికి బయలుదేరినట్లున్నాయే? ఎందుకబ్బా..?! బాగా ఆలోచించి ఓ చక్కని కథ రాయండి! వెంటనే మాకు పంపించండి- ఆలస్యం చేయకండి! మీరు రాసిన కథ బాగుంటే కొత్తపల్లిలో ప్రచురిస్తాం మరి !

మా చిరునామా: కొత్తపల్లి ప్రచురణలు, 1-127/A, యం ఆర్ వో ఆఫీసు దగ్గర,
చెన్నై కొత్తపల్లి, అనంతపురం జిల్లా- 515101 ఫోను: 7702877670

కృతజ్ఞతలు!

నవంబరు మాసంలో 3,000 రూ విరాళంగా ఇచ్చి ప్రోత్సహించిన మిత్రులు బెంగుళూరు వాస్తవ్యులు **శ్రీ రవ్వా శ్రీహరి** గారికి, డిసెంబరు మాసం షైదరాబాదు పుస్తక ప్రదర్శనలో తన వివరాలు చెప్పకనే 200 రూ విరాళంగా ఇచ్చి పోయిన **శ్రీ సురేష్** గారికి, అక్కడ ఆతిథ్యం ఇవ్వటమే గాక కొత్తపల్లి స్థానికుల నడిపేందుకై ఉదార హృదయంతో రూ10,000 విరాళం ఇచ్చిన **శ్రీయుతులు చైతన్య, పార్వతీ దేవి పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంకు** వారికి, తమ స్థాల్లలో కొత్తపల్లికి ఉచితంగా స్థానం కల్పించిన **తోపుడుబండి, రాయలసీమ సాహితీ సౌరభాలు, బాల సాహిత్య పరిషత్** వారికి, ఏనాటికీ చేదోడువాదోడుగా నిల్చిన **మంచిపుస్తకం** వారికి కృతజ్ఞతా పూర్వక అభివందనాలు. విజయవాడలో ప్రేమతో ఆతిథ్యం ఇచ్చిన **శ్రీమతి ఇంద్రాణి, అరవింద స్కూలు** వారికి, పుస్తక ప్రదర్శనలో స్థాయికోసం 5000 రూ.లు విరాళంగా పంపిన **శ్రీ పిడూరి కృష్ణమూర్తి** తాతగారికి, కథల్ని మెచ్చుకుంటూ 3,000 రూలు పంపిన **శ్రీమతి స్వాతి బండ్రమూడి** రిషివ్యాలీ గారికి, 1000 రూ.లు విరాళంగా పంపటమే కాక, నూతనోత్సాహంతో కొత్తపల్లికి బాసటగా నిల్చిన **శ్రీమతి తేజ రెడ్డి** షైదరాబాదు వారికి ధన్యవాదాలు. ఏనెలకానెల తన వంతుగా 500రూ.లు పంపుతున్న **శ్రీమతి అరుణ** షైదరాబాదు వారికి, ఆర్టిస్టుల ఖర్చును తామే భరిస్తున్న **రాధ-రాజశేఖర్** గార్లకి, పిల్లలకు ప్రోత్సాహక బహుమతులిస్తున్న **తాతగారికి**, పేర్లు ఎంచని ఇతర మిత్రులందరికీ నమస్సులు. మీ అందరి ఆదరణ వల్లనే కొత్తపల్లిని నడవటం సాధ్యమౌతున్నది.

ప్రస్తుతం అందుబాటులో ఉన్న కొత్తపల్లి ప్రింటు పుస్తకాల వివరాలు:

క్రమ సంఖ్య	వివరాలు	ఒక సెట్ లోని పుస్తకాల సంఖ్య	స్టాక్ లో ఉన్న సెట్లు (సుమారుగా)	వెల (రూ) (పోస్టేజీ రూ 50 అదనం)
1	2012 Set	11	30	220
2	2013 Set	7	25	175
3	2014 Set	10	550	250
4	2015 Set	7	1200	175

మరిన్ని వివరాలకై సంప్రతించండి: కొత్తపల్లి ప్రచురణలు, 1-127/A, యంఆర్వో ఆఫీసు దగ్గర, చెన్నైకొత్తపల్లి, అనంతపురం జిల్లా, 515101. ఫోను: 7702877670, 9000453887. ఇ-మెయిలు : team@kottapalli.in

గురజాడ - ప్రజల భాషకు తొలి జాడ

రచన: తేజస్వినీ, 9 వతరగతి. రాధా స్కూల్ ఆఫ్ లెర్నింగ్, అనంతపురం. సాజన్యం: రాధా స్కూల్ ఆఫ్ లెర్నింగ్ వ్యవహారిక భాషలో రచనలు చేయడమంటే ఒక తప్పుగానో, చేతగానితనంగానో భావించే రోజుల్లో, తనదైన సులభ శైలిలో రచనలు చేసి, అందరికీ అర్థమయ్యే విధంగా వ్రాసి, యువ సమాజానికి భాషా మాధుర్యాన్ని తెలియజెప్పి, ఆదర్శప్రాయుడైనాడు గురజాడ అప్పారావు.

గురజాడ అప్పారావుగారి భాష అనన్యం, ఆయన రచనలు సజీవం, ఆయన శైలి ఆదర్శం, ఆయన కథలు సుప్రసిద్ధం. ఇలాంటి గొప్ప మహనీయుడు విశాఖలో జన్మించడం తెలుగు జాతికి గర్వకారణం, ఆయన జన్మించిన 1862 వ సంవత్సరాన్ని తెలుగు జాతికి ఒక వరంగా చెప్పవచ్చు.

సమాజం ఒక పాలమైతే అందులో కలుపు మొక్కల్లాంటివి సాంఘిక దురాచారాలు. వాటిని పెరికి పారవేసి, శ్రేయో బీజాలను నాటడానికి గురజాడవారు ఎనలేని కృషిచేశారు. అలాంటి మంచి విత్తనాలను పెంపు చేయడానికి ఆయన తన సాహిత్యాన్నే ఒక హలంగా చేసుకున్నాడు. అమోఘమైన తన రచనా శక్తితో 'దుర్మార్గాలు' అనే చీడపురుగులు సమాజాన్ని పట్టి వీడిస్తున్న వైనాన్ని ఎండగట్టాడు. అన్యాయాలను కాలదన్నాడు. బాల్యవివాహాలకు అడ్డుకట్ట వేసాడు, ఎంతోమంది బాలికల జీవితాలు బలికాకుండా చూశాడు. "దేశమంటే మట్టి కాదోయ్ - దేశమంటే మనుషులోయ్!" అని కీర్తించి, నిదురపోతున్న సమాజాన్ని మేల్కొల్పాడు.

"చెట్టపట్టాల్ వేసుకొని అందరూ చేదోడు - వాదోడుగా మెలగాలి" అని మానవత్వాన్ని చాటాడు. కులమత వివక్షలతో అవివేకంగా ప్రవర్తిస్తున్న వారితో, 'కులమతాలన్నీ ఒక్కటే' అని చెప్పి వివేకం తీసుకొచ్చాడు. స్త్రీ జీవితం బాల్యవివాహంతో బలికాకూడదనే ఉద్దేశ్యంతో " పూర్ణమ్మ " గేయ రచనతో వాస్తవాన్ని కళ్ళకు కట్టినట్టు వ్యక్తపరిచాడు. మూఢనమ్మకాలనే అంధకారాన్ని మానవ జీవితంలోంచి తొలగించే జీవన జ్యోతిని వెలిగించాడు. సమాజంలో తాను తేదలచిన మార్పుకు తన రచనల్నే మాధ్యమంగా చేసుకున్నాడాయన.

"వాడుక భాషలో రచనలు చేయాలి. ఆ రచన అందరికీ అర్థం కావాలి. రచన నాటకరూపంలో ఉంటే సమాజంలో చైతన్యం తీసుకురాగలదు" అని యోచన చేసి, దాన్ని ఆచరణలో పెట్టాడాయన. తన సాహిత్యంలో ప్రజలలో కనబడే పాత్రలను సృష్టించి, వారి హృదయాల్లో ఎన్నటికీ నిలిచిపోయే రచనలు చేయడం ఆయనకే సాధ్యం. 'కన్యాశుల్కం' నాటకం రచించి, అందులోని పాత్రలకు జీవం పోశాడు. వ్యవహారిక భాషలో రచనలు చేసి, 'మాతృభాషలో రచనలు చేయడం ఒక వరం, అది చేయలేక పోవడం ఒక శాపం' అని అర్థమయ్యేలా చేశాడు. 'మాతృభాషలోని మాధుర్యాన్ని ఆస్వాదించలేక పోవడం అవివేకం' అని చాటి చెప్పాడు. గిడుగు రామమూర్తితోబాటు వ్యవహార భాషాద్యమంలో చురుకుగా పాలుపంచుకొని, పుస్తకాల సారాన్ని విద్యార్థులు అస్వాదించేట్లు చేశాడు.

"గురజాడ 1915 డిసెంబరులో మరణించలేదు- అసలు అప్పుడే ఆయన జీవించడం ప్రారంభమైంది " అన్నారు దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి. గురజాడవారు పోయి వందేళ్ళు నిండినా, మన తెలుగువారి గుండెల్లో ఆయన అజరామరులుగా కొనసాగుతూనే ఉన్నారు.